

TEL ZAATAR SONRASINDA LÜBNAN'DA DURUM

İLKE

Lübnan'daki devrimci gelişmeyi boğmak, Filistin kurtuluşçularına darbe indirmek, Lübnan'ı ikiye bölmek ve bölgede ikinci bir İsrail kimliğini taşıyacak faşist bir hükümet kurmak isteyen emperyalistler ve onların Lübnan'daki uşağı falanjistlerin 18 ay önce başlattıkları iç savaş, bu gerici güçlerin ülkedeki güçlü ilerici dirence merkezlerinden **Tel Zaatar** Filistin mülteci kampını 11-12 ve 13 Ağustos günlerinde işgal ederek oradaki sivil halka veya teslim alınmış devrimci savaşçılara karşı korkunç bir katliama giriştiler.

TEL ZAATAR KATLIAMI EMPERYALİZMİN VE FAŞİZMİN TARİH SAYFALARINA SAÇTIĞI YENİ VE KAPKARA BİR KARA LEKEDİR

Kampı savunmak için savaşan iki bin kişinin ölümüne ek olarak kamp-taki sivil halkı kadın, erkek, yaşlı, çocuk demeden sıradan kurşuna dizdiler, kitle halinde topladıkları sivillerin ya da savaş esirlerinin üzerine havan, bazuka ve bomba ile ateş ederek hunharca bir jenositi gerçekleştirdiler.

Tei Zaatar'ın ancak bir kısmının ele geçirildiği, kampın belli bir kesiminde direnme ve savunma savaşının kahramanca bir şekilde devam ettiği ikinci günde Filistin Kurtuluş Örgütü lideri **Yaser Arafat**'ın yaptığı açıklamaya göre, kampın savunmasında dövüşen iki bin kişinin öldürülmesinden başka, ilk gün içinde kamp sâkinlerinden üç bin sivil emekçi veya esir öldürülmüştü ve katliam devam ediyordu.

Bu katliam sırasında bir kısım Filistinli göçmen kamptan kaçmayı başardıysa da, nüfusu altı bin olan kamptaki emekçi göçmenlerin büyük bir kısmının kitle halinde imhâ edildiği anlaşılmaktaydı. Tahmini rakamlara göre kamp içindeki siviller ve kampı koruyan askerlerle birlikte en az yedi bin kişi ilk üç gün içinde katledilmişlerdi.

Böylece ardında onbinlerce Lübnanlı Komünistin, yurtseverin ve ilerinin veya Filistinli savaşçının cesetlerini bırakarak süren Lübnan iç savaşı, Amerikan emperyalizminin Orta Doğuda oluk gibi akıttığı yeni bir kan gölü haline geldi.

Gerçekte Lübnan iç savaşı Komünistler ve onlarla geniş bir cephe halindeki sosyalistler, diğer ilerici-yurtseverler ile ve Filistinli gerillaların emperyalizme ve onların uşağı faşizme (falanjistlere) karşı sürmekteydi. Suriye olaya müdahale edinceye kadar taraflardan ikisi de kalıcı sonuçlara ulaşamamış olmakla birlikte, ilerici ve yurtsever güçlerin çok daha üstün geldiği ülke topraklarının ve halkının dörtte üçünü kontrol altında tuttuğu görülmekteydi.

İlerici güçlerin lehine olan bu güç dengesi, Lübnan'ın bölünmesini önlediği gibi Lübnan işçi sınıfını ve halkını yeni kazanımlara götürmekteydi. Karşı kanat, politik ve askeri güçleriyle hızla bir bozgun uçurumuna yuvarlanmaktaydı. Bunun bir sonucu olarak ilerici güçlerin acil bir reform programın, gerici güçlere dayattığı ve kabul ettirmek üzere olduğu hatırlanmalıdır. Böylece Lübnan ilerici güçleri bu koşullarda, Lübnan'ın bölünmesini önleyerek orada faşist bir devletin kurulmasını engelleyen başlıca **tayin edici dinamik** niteliğindediydi. Bu mücadele bitmez tükenmez bir şekilde sürmeyecek, bariz bir ihtimalle ilerici güçlerin lehine ağır basan bir çözüme ulaşacaktı. Belki, bu çözüm ve silah bırakma da kalıcı olmayacaktı, ama Lübnanda uluslararası ve yerli gericiliğe karşı savaşmakta olan ilerici güçlere zaman kazandırabilecek, aldıkları hasarları onarmaları, eksik ve gediklerini telafi etmeleri ve güçlenmeleri için önemli olanaklar sağlayacak, ve belki de böyle bir durumda falanjistler yeni saldırılara cesaret edemeyecekler, en önemlisi ilerici güçler askeri kazanımlarını politik ve ekonomik başarılarla perçinleyecekler ve özellikle **ulusal birlik** yolunda büyük yol alacaklardı.

Kuşkusuz ki, bütün bu yazdıklarımız, Suriye müdahalesi öncesinin gelişiminin pek **muhtemel** sonuçları olabilirdi; böyle bir güçlü imkân bu-

İnmekteydi. Gerçi ilerici güçlerin zaferi henüz kesin bir üstünlüğe ulaşmış ve kalıcı sonuç alabilmeleri garantilenmiş değildi, ama yukarıda da belirttiğimiz gibi, koşulların ve iş savaşa etkleyen bileşenlerin **bileşke ibresi** belirgin bir şekilde ilerici güçlerden yana ağır basmaktaydı.

Fakat milliyetçi ve gerici motifler güden **Suriye müdahalecilerinin** tam bu sırada Lübnan topraklarına girip, ilerici güçlere karşı savaşa müdahale etmesi sonucunda denge ilerici güçler aleyhine değişmeğe başladı. Lübnanda gerici güçlerle işbirliği yapan Suriye müdahalecileri, daha önce de söylediğimiz gibi, Lübnan'da ve Orta Doğu'da devrimci sürece ters düşen bir tutum izlediler.

Böylelikle, bu müdahale falanjistlere yaradı. Falanjistler, Suriye müdahalecilerinin desteğinde Lübnandaki ilerici güçlere ağır kayıplar verdirdiler.

Yukarıdaki paragraflarda dile getirdiğimiz gerçeği bir kez daha hatırlatalım. Lübnan'da Komünistler, Sosyalistler diğer ilericiler ve Filistinli savaşçılar ortak bir mücadele veriyorlardı. Hiç kuşkusuz bu bir sınıf savaşıydı. Devrimci-demokratik hareketleri yükselen ilerici güçler çok iyi hazırlanmadan emperyalistlerin ve Lübnan gericilerinin saldırısına ve komplosuna uğramışlar ve iç savaş bir oldu bitti (ex promptu) olarak onlara dayatılmıştı. Böyle bir durumda hazırlık derecesinin durumuna bakmaksızın emperyalizmin uşağı faşistlere karşı kıyasıya bir savaş vermek zorunluydu, kaçınılmazdı. Savaşı ilerici güçler başlatmamıştı, ama devrimci hareketi ve halkı savunmak başlıca devrimci görev olmuştu. Komünistler, sosyalistler ve diğer ilerici güçler, Filistin savaşçılarının desteğinde bu savaşa girdiler. Faşist saldırganlığa karşı kahramanca savaştılar, bu saldırıları çoğu yerde geri püskürttüler. Faşizm emellerine ulaşmamış, ne ilerici güçleri ezebilmiş ne de Lübnan'ı kendi istediği biçimde ikiye bölerek, İsrail'in yanbaşıında ikinci bir gerici devlet kurabilmeğe muvafak olmuştu. Ve ne de Filistin kurtuluş hareketine Lübnan cephesinden indirilmek istenen darbe amacına varabilmişti.

Ama Suriye müdahalecilerinin gerici girişimi, dengeyi değiştirmeye başladı. Ama halen de dengenin gerici kamp lehine değiştiği kesin değildi. Çünkü Lübnanlı tüm yurtseverlerin yanısıra Lübnandaki Filistinli göçmenler ve savaşçılar önemli direnme güçlerini meydana getiriyorlar, gene önemli direnme mevzilerini tutuyorlardı. Lübnandaki irili ufaklı 15 mülteci kampından en büyüğü ve en önemlisi olan Tel Zaatar da, bu stratejik devrimci mevzilerden birisiydi. Ve Lübnan falanjistlerinin en azından bölüp kendilerine ayırmak istedikleri bölge içinde kalan bir devrim üsüdü.

Bu nedenle Suriye gerici müdahalecilerinin desteğinde faşist güçler vargüçleriyle bu kampa yüklendiler. 55 gün süren cehennemi bir direnme

sonucunda kamp düştü, ve faşistler alçakça kitle katliamına başladılar. Oluk gibi kan akıttılar. Binlerce göçmen mültecinin, emperyalizm ve siyonizm tarafından yerlerinden, yurtlarından edilmiş Filistinli emekçinin yıllardır yaşadıkları, barındıkları, geçimlerini sağladıkları üretim yaptıkları bu büyük kamp, kana, baruta ve ateşe boğuldu. Falanjistlerin komutanı taş üstünde taş bırakmama emrini verdi ve Tel Zaatar'ın haritadan silinmesi gerektiğini söyledi.

Neticede faşist kasaplar, kana kana **kan içtiler.**

Tel Zaatar faşist jenositi emperyalizmin, uluslararası gericiliğin insanlık tarihinin sayfalarına saçtıkları yeni ve kapkara bir leke oldu.

Faşist cellatlar Tel Zaatar'ı düşürdükten ve oradaki emekçileri kitle halinde imha ettikten sonra diğer bazı Filistin kamplarına ve direnme mevzilerine de saldırdılar. Bir yandan faşistlerin lideri Lübnan'ın ikiye bölünmesi için **artık görüşmeye hazır olduklarını** söyleyerek, emellerini açıklarken öte yandan kana susamış bir şekilde yeni devrimci mevzilere saldırıyorlardı.

Bu arada bir açıklama yapan **Lübnan Komünist Partisi** —komünistler diğer Lübnanlı yurtseverler FKÖ mücadeleden kararlı— (LKP) olayların bir analizini yaparak, son zamanlarda kaydedilen gerilemelere rağmen savaşmağa devam edeceklerini söylüyor, son aylarda — Suriye'nin müdahalesinden sonra — verilen kayıplara rağmen ilerici güçlerin daha avantajlı durumda olduklarını belirterek, etkin bir müdahale için bir **ulusal demokratik cephe**'nin kurulmasını ve **halk ordusu**'nun (düzenli bir ordunun) teşkilini (askeri birliklerin reorganizasyonunu) öngörüyor, ayrıca Suriyeli müdahalecilerle karşı dünya çapında yürütülmekte olan ilerici kampanyanın sertleştirilmesini, yoğunlaştırılmasını ve onların uluslararası planda izole edilmesini kardeş komünist partiler başta olmak üzere tüm uluslararası ilerici güçlerden istiyor, öte yandan Sovyetler Birliği'nin Suriyenin müdahalesine karşı kararlı ve tutarlı bir tutum izlediğini belirterek LKP lideri (Parti Genel Sekreteri) **Nicolas Chaou**; ise Lübnan'da **plânlı** bir jenositin sürdüğünü belirtti ve Suriye müdahalecilerini; şiddetle eleştirdi.

İlerici Sosyalist Parti Başkanı Kemal Canpolat ise savaşmaya devam edileceğini açıkladı. Her iki güç de Komünistler ve Sosyalistler de Suriye müdahalecilerini suçladılar. Aynı sıralarda açıklama yapan **Yaser Arafat** da Suriyeli müdahaleci - yöneticileri sert bir şekilde yermiş ve Filistin direnme hareketinin boğulamayacağını, savaşa devam edileceğini belirtti. Daha sonraki gelişmelerde savaş devam etti. Falanjistler ülkeyi bölmek istedikleri ayırım hattını çekmek üzere yeni mevzilere bu arada Zahle ve Sayda kentlerine doğru saldırıya geçtiler. Lübnan'ın kuzeydoğusu ile güneydoğusu arasında uzanan 20 kilometrelik ateş hattında çarpış-

malar bütün şiddetiyle devam etti. Falanjistler son olarak Süleyman Faranjiyenin oğlu Toni Faranjiyenin komuta ettiği birliklerle Trablusşama saldırmak üzere harekete geçtiler. Bu saldırıya müdahaleci Suriye birlikleri de katıldı.

SBKP İLE LÜBNAN KOMÜNİST PARTİSİNİN ORTAK BİLDİRİSİ:

Gene bu sıralarda Avrupadaki gezilerini tamamlayıp Sovyetler Birliğine giden Nicolas Chaou başkanlığındaki Lübnan Komünist Partisi heyeti ile SBKP politbürosundan iki yönetici arasında yapılan görüşmeler sonucunda her iki Komünist Partinin de Lübnan iç savaşı konusundaki ortak görüşleri açıklandı, bu bildiride Lübnan'a müdahale yapılmasına karşı çıkılmış ve bu arada Suriye kınanmış ve Lübnanda çözüm yolunun ön şartı olarak Suriye askerlerinin Lübnandan çekilmesi istenmiştir.

Aynı gelişimler doğrultusunda Sovyetler Birliği Lübnan yurtseverlerine ve Filistin direnişçilerine yeni silah, mühimmat ve lojistik destek göndermiştir.

Bilindiği gibi Sovyetler Birliği Suriyenin Lübnan'a müdahalesini önlemek için ciddi çabalar göstermiş, Başbakan Kossigin bu girişimi engellemek üzere Şam'a gitmiş fakat Suriyeliler buna rağmen müdahaleye geçmişlerdir. Daha sonra SSCB Suriye'nin Lübnan'da kan dökmeyi önleme adı altında yaptığı müdahalenin daha fazla kan dökmekten başka birşeye yaramadığını söyleyerek Suriye Birliklerinin Lübnan'dan çekilmesini istemiş ve bu isteklerini sürekli olarak açıklamıştı. Tel Zaatar katliamının hemen ertesinde FKÖ ile görüşen SSCB büyükelçisi SSCB'nin üzüntülerini ve dayanışma dileklerini FKÖ'ye ileterek, kendilerini desteklediklerini açıklamışlardı. Sovyet resmi kaynaklarının ve yorumlarının Suriye müdahalesine karşı bu kararlı tutumları arasında, ilk gündemberi düzenli Suriye Birliklerinin Lübnan'dan çekilmesinin yanısıra gene Lübnan'da faaliyet gösteren ve müdahaleciler lehine sağcı ve faşistlerle işbirliği yapan Suriye **El Saika** komandolarının ve Suriye gizli ajanlarının Lübnandan uzaklaşması yolundaki istekleri ve uyarıları da gelmektedir.

SON DURUM: SAVAŞAN İLERİCİ GÜÇLER VE HEDEFLER

Lübnan'da bugün uluslararası gericiliğe ve onların maşaları faşistlere karşı savaşan üç temel gücü tekrar vurgulayalım:

1 — Lübnan Komünist Partisinin öncülüğündeki Lübnanlı Komünist savaşçılar,

2 — İlerici Sosyalist Parti yanlısı Lübnanlı sosyalist güçler... Lübnanlı bu iki temel gücün yanısıra Komünist ve Sosyalistler dışındaki pek çok yurtsever ve anti-faşist de yurtsever ve ilerici kampın saflarındadır.

3 — Lübnanda gericiliğe karşı savaşmakta olan üçüncü güç Filistin Kurtuluşçuları (Lübnanda savaş veren Filistin direnişçileridir).

Lübnan iç savaşında ilerici güçler şu anda hangi hedefleri gütmektedirler:

● Faşist saldırı ve komplonun geriletilmesi için olanca güçle savaşmağa ve direnmeğe devam etmek, teslimiyetçi olmamak...

● Suriyeli müdahalecilere uluslararası baskılar yapılarak Suriye askeri birliklerinin Lübnan topraklarını tamamen terketmesini **öncelikle** ve özellikle sağlamak.

● Böylece desteksiz kalacak olan faşistlere ve diğer sağcılara karşı yeni zaferler elde ederek, Lübnan'ın faşistlerin istediği üzere bölünmesini engellemek. (Şu noktayı da hatırlatalım: Lübnan Komünistleri ve diğer patriotlar böyle bir olasılığın hâlen varolduğunu, bu ihtimalin önlenmemiş bulunduğunu belirtmektedirler).

● Lübnan'ın bölünmesini önlemenin başlıca iki temel şartı olduğu savaşan ilerici güçlerin bilincindedir:

a — Askerî zaferler kazanmak ve faşistleri geri püskürtmek. Bunun için önşart olarak Suriye müdahalecilerinin Lübnan'dan çekilmesini sağlamak,

b — Ulusal birliğin kurulması, ve bir sınıf savaşı olan bu mücadelede hristiyan, müslüman ya da mezhep ayırımlarının saçmalığının ve kandırmaca niteliğinin hristiyan emekçilere anlatılarak, ulusal birlik yolunda ciddi ve önemli adımlar atılması.

5 — Lübnan'da şu anda yaşayan 400.000 Filistinlinin haklarının korunması... Ayrıca bu saldırı ve komplo hareketi sadece Lübnan halkına değil, sadece Lübnandaki Filistinli göçmenlere de değil, aynı zamanda doğrudan doğruya Filistin Kurtuluş hareketine de yönelmiş bir karşı-devrim atağı olduğundan, olay sadece bir iç savaş yani Lübnan halkının sosyal kurtuluş savaşından ibaret değildir; bu savaş aynı zamanda Lübnan ulusunun ulusal kurtuluş savaşıdır da... Ve bundan da öte, Lübnan savaşı Filistinlilerin kurtuluş savaşının da bir parçasıdır... Ayrıca Falanjist güçler, zafer kazandıkları takdirde, Lübnan'daki yüzbinlerce Filistinli göçmenin çeşitli arap ülkelerine dağıtılmasını istemektedirler. Bu şekilde, emperyalist ve siyonist gericiğin isteklerine tümüyle uygun olarak, bu ulus kısmen jenosit yoluyla imha edilecek, geri kalan büyük çoğunluğu ise ayrı Arap uluslarına gönderilerek, oralarda **asimilasyona** tabi tutulacaktır. Böylece koskoca Filistin ulusu sadece yurtlarının zaptedilmesi ve kendi yurtlarında, göçmen ve esir hayatı yaşar durumda tutulmakla kalmayacaklar ve onların ülkesel bütünlüklerinin yokedilmeleri, bir ulus olarak da varlıklarına son verilmiş olacaktır.

6 — Komünistler, sosyalistler ve diğer yurtseverler içsavaşa son

vermek ve ulusal birliği sağlamak için bir uzlaşma ve çözüm yolu bulmağa hazırđılar. Ama bu uzlaşma çözümün ilerici güçlerin aleyhine, ulusal birliği yokeden teslimiyetçi bir yol olmaması kaydıyla Lübnanlı yurtsever savaşçılar silahlarını bırakabileceklerini belirtmektedirler.

7 — Lübnandaki ilerici güçlerin taleplerinden birisi de ülkenin demokratikleşmesi için gerekli siyasî reformların yapılması, ayrıca acil ekonomik reformların da somut bir programla (göstermelik değil) gerçekten uygulanmasıdır.

LÜBNANLI KOMÜNİSTLER DURUMU NASIL GÖRÜYÖRLAR VE NE İSTİYÖRLAR:

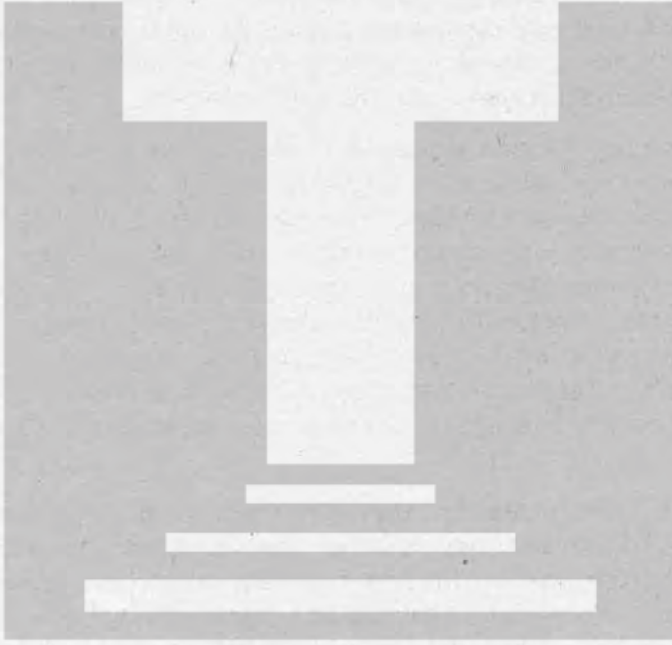
Yukarıda belirtilen tüm bu hedefler, yurtsever cephenin ortak istekleridir. Lübnan Komünistleri karamsar değillerdir. Son kayıplara rağmen son altı ayın genel dökümü yapıldığında, hâlâ da ilerici ve yurtsever güçlerin daha avantajlı olduğunu belirtmekte ve Suriye'nin müdahalesiyle değişmeye başlayan güç dengesinin henüz kesinlikle gerici güçlerden yanâ dönmediğini dile getirmekte, düzenli ordu birlikleri halinde kurulacak bir askeri reorganizasyonu, zorunlu görmektedirler.

Öte yandan, Lübnan Komünist Partisi ve diğer yurtsever, anti-faşist güçler, Suriye'nin çekilmesinin mümkün olduğu yolundaki umutlarını yitirmemişlerdir. Suriyenin uluslararası planda tecrit edilmesinin müdahalecilerin cesaretini ve cüretini kırmağa başladığını belirten Komünistler tüm dünya ilerici güçlerinin bu konudaki çabalarını zorunlu görmekten başka, Suriyeli Komünistler başta olmak üzere Suriyedeki tüm ilerici güçlerin, Suriye halkının ve ordu içindeki ilerici unsurların müdahalecilere karşı tepkilerini ergeç sertleştireceklerini ve müdahaleci güçlerle Suriyeli ilerici güçler arasındaki çelişkinin derinleşeceğini ifade etmektedirler.

Lübnan Komünistlerinin, Sosyalistlerinin, diğer ilericilerinin ve Direnişçi Filistin Kurtuluşlarının devrimci savaşa devam ve teslim olmamak yolundaki görüşlerinin — Tel Zaatar Katliamını izleyen günlerde — dünya devrimci kamu oyuna ulaşmasından sonra en son gelen haberler, faşanjistlerin belli kentlere saldırmalarına karşılık, Lübnan İlerici Güçleri ile Filistin Kurtuluşçularının «ortak güçlerinin» meydana getirdiği askeri birlikler, dağlık yörelerdeki savunma mevzilerinden haftalardan beri ilk kez dışarı çıkarak Ayn El Ramaneh bölgesinde sağcı kuvvetlere karşı saldırıya geçmişlerdir. Gene İlerici Lübnan güçleriyle Filistin kurtuluşçularının ortak birlikleri Beyrutun güney kesimlerinde Sıya'da Hristiyanlara karşı saldırıya geçtikleri bildirilmektedir. Gene son gelen haberlere göre Hris-

tiyanların doğuda giriştikleri yeni bir saldırı ilerici güçler tarafından püs-kürtülmüştür.

Bugün bütün dünyadaki tüm devrimci güçler, Lübnanda emperyalist kuklası faşistler ve sağcılar ile Lübnanlı tüm yurtsever güçler ve Filistinli savaşılar arasındaki kıyasıya mücadeleyi dikkatle izlemektedirler. Tüm dünya devrimci güçleri, Lübnan ve Filistin halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş için verdikleri bu ölüm kalım mücadelesinde, bu ilerici ve kurtuluşçu **devrim güçlerinin** yanındadırlar. Bütün dünya devrimcilerinin kalbi onlarla birlikte çarpmaktadır.



TÜSTAV

ŞİLİ İŞÇİ SINIFIYLA VE YURTSEVERLERİYLE DAYANIŞMA GÜÇLENİYOR

LUİS CORVALAN'A Özgürlük

Üç yıl önce 11 Eylülde Amerikancı faşist Pinochet çetesi bir faşist cunta ile Anayasal hükümeti devirmiş ve bu ilerici, halkçı hükümetin yerine, faşizmin, Amerikancı tekelci sermayenin açık terörist diktatörlüğüne dayanan kanlı despotizmini geçirmişti.

Sayıları onbinlere varan komünist, sosyalist, diğer yurtsever işçi, emekçi, aydın, öğrenci faşist komploya karşı direnirken, öldürüldüler. Gene onbinlercesi zindanlara, konsantrasyon kamplarına atıldılar. Bunların bir kısmı daha sonradan demokratik baskılar nedeniyle serbest bırakıldılarsa da şu anda halen binlerce siyasî tutuklu, Şili'nin Tres Aya-mos Zindanlarında en kötü sağlık şartları altında, binbir türü denenen işkence uygulamalarına uğrayarak Volpariso Militarist Bahriye Mahkemesinde yargılanmalarını beklemektedirler.

Amerikan uşacı Pinochet çetesi liderliğindeki Şili cellatları binlerce siyasî tutukluya ağır işkenceler yapmışlardır. Tutuklamalar ve işkenceler pervasızca ve en aşağılık biçimde devam etmektedir.

Şili kasaplarının elindeki 1 no. lu tutuklu **«Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri LUİS CORVALAN'dır.** Luis Corvalan ve diğer yoldaşları,

Şili mezbahalarındaki en hunhar işkencelere karşı kahramanca göğüs gererek, diğer anti-faşist tutuklulara moral, güven ve cesaret veren öncü savaşılar olmuşlardır. Şili komünistlerinin, sosyalistlerinin ve diğer yurtseverlerinin her türlü faşist uygulamaya, cinayete ve caniyane işkencelere karşı gösterdikleri yüksek direnç, LUİS CORVALAN başta olmak üzere seçkin proletarya savaşılarının yüksek metanetlerinde kahramanca dirençlerinde, sarsılmaz azimlerinde ve yılmaz inançlarında simgelenmiştir.

Şili işçi sınıfının ve onun öncü siyasal müfrezesinin, onun seçkin evlatlarının başını çektiği bugünkü Şili Anti-faşist yurtsever mücadelesi, 11 Eylül 1973 darbesinden beri tüm dünya halklarınca, tüm dünya ilerilerince desteklenmiştir. Bu konuda ilk gündenberi güçlü bir enternasyonalist ve anti-faşist dayanışma gerçekleştirilmiş, bu dayanışma dünya çapında her geçen gün yaygınlaştırılmış, sağlamlaştırılmıştır.

Bugün LUİS CONVALANA ÖZGÜRLÜK, «ŞİLİDEKİ SİYASİ TUTUKLULARA ÖZGÜRLÜK», «ŞİLİ HALKINA ÖZGÜRLÜK», «KAHROLSUN ŞİLİ KASABI PINOCHET», «KAHROLSUN ŞİLİ KATİLLERİ», «YAŞASIN ŞİLİ İŞÇİ SINIFININ VE YURTSEVERLERİNİN ANTI-FAŞİST SAVAŞI» ve benzeri sloganlar milyonlarca dünya işçisinin, aydınının, demokrasinin dilindedir, zihnindedir, gönlündedir, yüreğindedir... Milyonlarca enternasyonal afiş yeryüzünde onbinlerce devrimci-ilerici kuruluşun odalarında, anti-faşistlerin evlerinde enternasyonalist dayanışma sembolü olarak asılıdır.

Türkiye'de de Şili halkıyla enternasyonalist ve anti-faşist dayanışma her geçen gün yayılmış ve güçlenmiştir.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, bu yıl 11 Eylül'de «Şili işçi sınıfıyla ve yurtseverleriyle Dayanışma Gününe» kitle gösterisi ile katılma kararı almıştır.

Böylece onbinlerce Türkiye işçisinin daha Şili'deki kardeşleriyle dayanışma olanakları doğacak, bu konudaki enternasyonalist dayanışma Türkiye'de de çok daha geniş işçi ve emekçi kitlelerini, aydın ve öğrencileri kucaklayacaktır.

TÜSTAV

TÖB-DER KURULTAYI ÜZERİNE

R. KEVKEP

Temmuz ayının sonunda (24-27 Temmuz'da) yapılan TÖB-DER Üçüncü Kurultayı Türkiye devrimci - demokratik hareketinin, son zamanlardaki, en önemli kongresi oldu.

Türkiye sosyalist ve demokratik hareketinin bölünmüşlüğü'nün ve dağınlığının Üçüncü Kurultay'a yansımış olduğu kongre öncesinde ilerici gazetelerde çıkan ilgili haberlerden anlaşılmaktaydı. Kongre öncesinde kurultay yönetimine aday olan irili ufaklı çeşitli grupların varlığı gazetelere yansdı.

Kongre'de Gruplaşmalar Normaldir

Emekçi halkımızın en önemli ve en dinamik aydın kesimlerinden olan, kendi kurtuluşunu işçi sınıfının kurtuluşuyla birlikte gören ve bu nedenle işçi sınıfının en yakın emekçi aydın müttefikleri olan öğretmen kitlesinde 1960'ların sonundan itibaren gözlenen ve son yıllarda iyice

belirginleşen bilinçlenme ve politikleşme nedeniyle, bu devrimci-ilerici kitlenin ileri demokratik örgütlenmesini temsil eden TÖB-DER'e, Türkiye solundaki çeşitli bölünmelerin yansımaları doğaldır. Örgütün birlik ve bütünlüğünün zedelenmemesi, demokratik kitle örgütünün niteliklerinin doğru kavranması ve TÖB-DER bir siyasi parti ya da grup gibi bakılmaması ve de örgüt içi demokratik merkezîyetçi işleyiş çiğnenmesi koşuluyla farklı siyasî demokratik eğilimlere mensup üyelerin kendi düşünsel çizgileri çerçevesinde toplanması doğaldır. Şüphesiz ki, sosyalist hareketimizin birliğinin sağlanması, devrimci demokratik hareket içindeki sosyalist etkinliğin yani işçi sınıfı bilimi prensiplerinin artmasıyla, demokratik örgütlerdeki ayrılı düşünsel gruplaşmalar da asgariye inecektir. Fakat demokratik kitle örgütlerinin nitelikleri gereği, ayrılı düşünsel çizgideki üye toplulukları bu yığın örgütlerinde daima bulunacaktır. Zaten bir demokratik örgütün, siyasî bir parti gibi ideolojik

bakımdan homojen olması beklene-
mez. Demokratik fonksiyonlarından
uzaklaştırır, temsil ettikleri kitle ta-
banından tecrit eder. Ve bir demok-
ratik zümre içinde birden fazla mes-
lek kuruluşunun bulunmasını iste-
mek demektir ki, bu da sözkonusu
zümrenin bölünmesinden ve güç za-
afına uğramasından başka bir sonu-
cu doğurmaz.

Açık ki, TÖB-DER'deki gruplaş-
malar, Türkiye sosyalist ve demok-
ratik hareketin bugünkü dağınıklığı-
nın ve bölünmüşlüğü'nün bir sonucu
olarak sayıca fazladır, ama bu grup-
ların büyük çoğunluğu ve gerek ta-
banın, gerekse delege çoğunluğu-
nun yönelimleri TÖB-DER örgütü
içinde, demokratik merkezîyetçilik
ilkelerini çiğnemenin ve örgütsel
birlik ve beraberliği güçlendirerek
çalışacak bilinçteki düşünsel grup-
lardır.

Kongreyi etkileyen eğilimleri,
demokratik örgüt anlayışı açısından
başlıca iki ana gruba toplayabiliriz:

1 — TÖB-DER'in bir demokra-
tik örgüt olduğu gerçeğinin bilincin-
de olan, bu bakımdan ona bir siyasî
kuruluş kimliğini yakıştırmayan, ör-
gütün temel demokratik doğrultusu-
nu saptırmağa ve onu öğretmen kit-
lesinden koparmağa ve dolayısıyla
amaçlarından uzaklaştırmağa karşı
olan düşünsel çizgiler,

2 — TÖB-DER'i kitle tabanın-
dan kopararak çarpık — veya Mao-
culuk gibi tamamen sapık, karşı dev-
rimci — doğrultuya sokmağa çalı-
şan, örgütü amacından uzaklaştırıp,
ona «büyük siyasî işlevler» yükle-
meğe hazırlanan maceracı ve Maoçu
eğilimlerin TÖB-DER üzerine (içine)
uzanan tasallutları,

Kongre başında bu iki eğilimin

desteklediği iki ayrı divan heyeti bu-
lunuyordu. Birinci eğilim 70 oy fark-
la divanı kazandı.

Yukarıda belirttiğimiz ayırım,
TÖB-DER gibi bir demokratik örgü-
tün işlevleri, nitelikleri ve işleyiş il-
keleri konusunda anlaşmış gruplara
göre yapılmış bir tasnifti.

Ama bu ana gruplaşmalar Kon-
gre süresince belirli düşünsel eği-
limler yönünde ayrı ayrı kümelenme-
lere ve ayrışmalara girdiler. Bu ba-
kımdan bilimsel kriterler açısından
da varolan belli başlı düşünsel eği-
limlerin analizini kendi savunduğu-
muz dünya görüşü ve bağlı bulun-
duğumuz bilimsel prensipler açısın-
dan yapmamız gerekiyor.

Yukarıda belirttiğimiz birinci
grup,

a — İşçi sınıfı sosyalistleri,

b — Sağ-sosyalistler,

c — Sosyal demokratlardan o-
luşmaktaydı.

Bu kategorilerden (a) kategori-
sinde aralarında belirli farklar bu-
lunmakla birlikte genel vasfı işçi sı-
nıfı sosyalizmine, bilimine bağlılık o-
lan üç grup bulunmaktaydı.

Burada sağ-sosyalistler diye ad-
landırdığımız ilerici eğilim tek grup-
tan ibaretti.

Gene, sosyal demokratlar kendi
aralarında sağ ve sol-kanat ayırımı
gözetmeksizin genellikle sol-kanat
sosyal demokratlarının hakim olduğu
bir grup halindeydiler.

Azamî İttifakı Önleyen Neden : İlkesizlik ve Grupçuluk

Hemen şurasını belirtmek gere-
kir ki yukarıda saydığımız tüm grup-

ların ortak bir demokratik örgüt yönetimi oluşturmaları demokratik örgüt ilkeleri açısından mümkündür. Fakat böyle bir ortak yönetim kurulamadı, çünkü; (b) kategorisinde belirttiğimiz grup, (a) kategorisindeki gruplardan birisini hiçbir neden göstermeksizin — bilimsiz ve ilkesiz biçimde reddetti, böyle bir grubu tanımadığını ve tanımak istemeyeceğini ısrarla ve döne döne vurguladı, buna hiçbir gerekçe gösteremedi — ama gerçekte grupçu ve dar rekabetçi bir anlayışla politik plandaki bir ayrılmanın demokratik plandaki kan davasını güttü. Sözkonusu eğilim sadece bununla yetinmedi, aynı zamanda (c) kategorisinde belirttiğimiz sosyal demokrat eğilimi de, bu doğrultuda etkilemeye ve yanına almağa çalıştı. Öte yandan (a) kategorisindeki diğer iki grup, somut bir olgu olan hem Türkiye sosyalist ve demokratik hareketi açısından, hem de TÖB-DER açısından önemli bir sosyal varlık kimliğini taşıyan bir grubun, bir başka grup tarafından tecrit edilme politikasına rıza göstermediler. Böylece (b) kategorisindeki grubun gerçekte demokratik örgüt ilkelerine hiç uygun düşmeyen, siyasal platformla demokratik örgüt platformunu birbirine karıştıran tutumu nedeniyle, başlangıçtan itibaren böyle geniş bir ortak yönetimin oluşturulma çabaları suya düştü. Buna rağmen (a) kategorisindeki işçi sınıfı sosyalist gruplar kongre başlangıcına kadar çabalarını esirgemediler. Fakat sonuçta (b) ve (c) kategorisinde gösterdiğimiz ilerici gruplar ayrı bir ortak liste olarak çıktılar (ve ne yazık ki, Maoculardan asgari 80 düzeyinde oy aldılar. Kongrede mevcut üç Maocu grup açık

bildirilerle «ehveni şer» gördükler, zararsız gördükleri bu iki grubun ittifakını, en tehlikeli gördükleri gruplara karşı desteklediler. Nitekim daha sonra Maocu yayın organlarında bu politikanın doğruluğu uzun uzun anlatıldı, nedenleri izah edildi.)

Aralarındaki belli görüş ayrılıklarına rağmen işçi sınıfı sosyalizmi doğrultusundaki üç gruba gelince, bu gruplar arasındaki ittifak çabaları çeşitli aşamalardan geçerek olgunlaştıysa da, son anda bu üç gruptan bir tanesi, temel bir örgütsel yönetim ilkesinde ayrı bir tutum takındı. Burada ortaya çıkan ayrılık noktası şuydu: (a) kategorisindeki üç gruptan ikisi, Ankara dışından Merkez Yürütmeye seçilecek öğretmenlerin şayet Ankaraya tayinleri gerçekleşmezse, bunların profesyonel olarak TÖB-DER tarafından istihdam edilmesi yolunda tüzük değişikliği yapılmasını öngörmekteydiler. Üçüncü grup uzun süre bu ilkeyi kabul ettiği halde, son anda ortak listelerin hazırlanması anında Merkez yürütmedeki profesyonellerin sayısı konusunda anlaşmazlık çıkartarak ittifakı bozdu ve ittifaktan ayrıldı. Ayrıca Kongreye gidip tüzük tadili aleyhindeki her iki konuşmayı da üstlendi. İttifakı bozma gerekçesi olarak, sözkonusu ilk iki grubun MYK üyelerinden dokuzunun birden profesyonel olmasını önerdikleri, oysa kendilerinin 3 kişiyi önerdiklerini anlaşmazlığın buradan çıktığını açıkladı. Oysa Kongre kulislerinde açıkça belirtildiği ve adı geçen iki gruptan birisinin kongre öncesi bildirgesinde de yayınladığı gibi, 9 üyenin dokuzu için birden profesyonellik önerisi getirilmemişti, böyle birşey yoktu. Getirilen ilke Merkez Yürütme Kuruluna

Ankara dışından seçilecek üyelerin profesyonel olmalarıydı: ve bu bir ilkeydi. Bu sayı sıfır da olabilirdi, 5 de olabilirdi. Veya daha fazla ya da daha az da olabilirdi.

Profesyonellik ve Demokratizm Gereklere

Gene ittifakı bozan grup, çok iyi bilir ki, TÖB-DER gibi 120 bin civarında üyeyi ve 600'den fazla şubeyi barındıran, binbir türlü burjuva baskısına karşı mücadele eden, pek çok devrimci-demokratik görevleri bulunan, ayrıca önümüzdeki dönemde kendisini çok daha büyük işlevler ve ödevler bekleyen, örgütlenmesini de yaygınlaştırıp geliştirmek, örgütsel yapısını sağlamlaştırmak, dışa, egemen güçlere karşı daha yaygın, daha etkin mücadeleler vermek zorunda olan bir örgütün merkez yöneticilerinin hepsinin profesyonel olması bir zaaf değildir, tam tersine kaçınılmaz bir zorunluluktur. Nasıl ki, hiçbir sendikanın yürütme komitesi üyeleri genellikle tümüyle profesyonel oluyorlarsa, — hatta sendikaların şube birimlerinde bile çoğu kez birden fazla profesyonel yöneticiye ihtiyaç oluyorsa — TÖB-DER gibi böylesine büyük bir örgütte merkez yürütme kurulunun dokuz üyesinin birden profesyonel olması yanlış mıydı? Kaldı ki sözkonusu iki grup tarafından getirilmiş olan öneri herhangi bir rakam belirtmiyordu, profesyonelliği sadece Ankara dışından seçilecek ve tayinleri Ankara'ya yapılamayacak merkez yürütme üyeleri için öngörüyordu.

Bu konuyla ilgili, bir başka noktada da şu: öyle bir örgüt düşününüz ki, bunun merkez yürütme kurulu ü-

yelerinin tümü, genel merkezin bulunduğu ilden (Ankara'dan) seçilmektedir. Bunun nedeni olarak da profesyonellik ilkesi reddedilmektedir. Bu anti-demokratik bir ilkedir. Merkez yöneticilerinin sadece Ankara'dan seçilmesi kaydı, geçmiş TÖS'de konulmuş olan, TÖB-DER'de de devam eden yanlış bir ilkedir, hatalı bir uygulamadır. Önerilen tüzük değişikliği bu anti-demokratik ilkeyi de kaldırmak doğrultusunda bir girişimdi. Yine sendikalardan bir örnek verecek olursak, sendikaların en etkin ve aktif merkez karar ve icra organı olan Yürütme Komitesinin üyelerinin hepsinin birden sendika merkezinin bulunduğu ilden seçilmesi olağan mıdır? İşçi sınıfı bilimine ve demokrasisine bağlı olmakla böyle bir ilke bağdaşır mı, Dünyanın hangi devrimci - demokratik örgütünde böyle bir «ilke» görülmüştür? Ayrıca TÖB-DER yöneticilerinin hepsinin merkezin bulunduğu ilden (Ankara'dan) seçilmesi yani bu kişilerin Ankara'da çalışan öğretmenlerden veya gelirini öğretmenlik dışında kazanan TÖB-DER üyelerinden seçilmesi, Merkez Yürütme Kurulunun ve onun üyelerinin görevlerini yanlış anlayan bir eğilimdir. Diyelim ki, TÖB-DER üyelerinin tümü Ankara'da öğretmen olarak çalışan veya başka bir işte çalışan, yani hergün düzenli mesai yapan kişilerden seçildiği takdirde ne olacaktır? Bu yöneticiler sadece toplantılara gelip karar alan, genel merkezin bürokratik-kırtasiye işlerini kovalayan ve hergün çalıştığı için Anadolu teşkilatını gezemeyen, teşkilattan kopuk masa başı yöneticileri olmayacaklar mıdır? Ankara'da öğretmen olarak çalışan TÖB-DER

üyelerinden merkez yöneticisi olarak seçilenler, okullarında yarım günlük mesai bile yapsalar, vakitlerini sadece TÖB-DER genel merkez çalışmalarına ayırabilecekler teşkilâtla ve teşkilâtın sorunlarıyla bilfiil ilgilenemeyecekler, teşkilâtı gezemeyeceklerdir. Bu gibi öğretmen yönetici arkadaşlar ancak hafta sonlarında en yakın şubelere gidebilirler, ayrıca şubat ve yaz tatillerinde teşkilâtla ilgilenirler ki, bu dönemler de yerel örgütlerdeki üye arkadaşlarının çoğunun tatile çıktıkları okulların açık olmadıkları dönemlerdir. Ankara'da öğretmen olarak çalışmayan TÖB-DER üyelerinin merkez yöneticisi seçilmesine gelince, onların işi daha da zordur. Öğretmenlerin çoğu gibi onların yarım günlük mesailerini veya haftada belirli ders saatleri de yoktur. Çoğunlukla yaz kış haftada beş gün çalışmak zorundadırlar. Şu halde bu arkadaşlardan da — ne denli yetenekli olurlarsa olsunlar — birer merkez yürütme kurulu üyesi olarak büyük randıman beklemek haksızlık ve hayalcilik olur. Kaldı ki son bir faktör de şudur: diyelim ki, tüm merkez yöneticilerinin Ankaradan seçildiklerini kabul edelim; ve diğer önemli örgütsel pürüzleri bir an olsun unutalım.. Böyle bir durumda bile, bu arkadaşların bakanlık tarafından Anadolu'ya sürgün edilmeyeceklerinin, ya da — öğretmenlik yapmayanlar için — bu arkadaşların işverenler tarafından işten atılmamalarının garantisi nedir? TÖB-DER gibi burjuvazinin ve faşizmin şimşeklerini fazlasıyla üzerine çeken bir örgütün merkez yürütme kurulu üyesi olmadığı bakanlık veya egemen gerici güçler alkışlarla karşılamayacaklardır herhalde.

Şu halde olaya neresinden bakılırsa bakılsın, profesyonellik konusunda başta kabul edilmiş ortak bir ilkeyi, sonradan tevil eden veya değiştirmeğe çalışan ve böylece ittifaktan çekilen arkadaşlar bizce hatalı davranmışlardır. Nitekim genel kurulda sadece bu grubun sözcüleri tüzük değişikliği aleyhine konuşmuşlar, çeşitli olumsuz unsurları da uyarır duruma düşmüşlerdir. Ve maalesef sık sık kendileri dışında herkese «her soydan ve boydan bozguncu» deyimini kullanmağa pek alışkın olan bu arkadaşlar, bizzat kendi söyledikleri «her soydan ve boydan bozguncu» ile birlikte profesyonellik ilkesi aleyhine oy kullanmışlardır, bu ilkesiz ve hatalı tutumları, istemeyerek de olsa, onları, — kendi deyimleriyle «her soydan ve boydan bozguncu» ile — bu konuda paralel davranır duruma düşürmüştür. Tüzük değişiklik önergesi — sonradan yönetime gelen — ilk iki gruptan başka tüm grupların ortak oyları ile reddedildi.

Buna rağmen, sözkonusu grup ittifakı bozmakla birlikte seçimler öncesinde yayınladığı bir bildiri ile (a) grubunda saydığımız ilk iki grubun ortak listesini destekleme kararı almışlardır. Ne var ki, burada da sözkonusu ilk gruptan birisine küfretmeği ihmal etmemişlerdir. Ayrıca kendi gruplarındaki üyelerin bir kısmının yeterince homojenleşmemiş unsurların bu grup kararına uymadıkları tesbit edilmiştir.

Bu çıkan aksaklığa rağmen, kongre işçi sınıfı biliminin ve bu bilime şaşmaz biçimde bağlılığın başarısı ile sonuçlanmıştır. Bu olguya bilim adına sevinmek gerekir. Ayri-

ca bilimin gösterdiği demokratik örgüt ilkelerinin henüz yeterince yerleşmemesinden doğan yukarıda belirttiğimiz ilkesizlikler ve hatalar elbette zamanla aşılacak, örgüt prensipleri kökleşecek, bu gibi yanlışlar azalacaktır.

DiĞER GRUPLAR:

Yukarıda ikinci grupta topladığımız gruplara gelince, bunlar genel olarak bilim deyimiyle üç adet solkanat revizyonizmi eğilimi ile, üç adet Maocu eğilimi içlerinde barındırmaktaydı.

Maoculuğun karşı - devrimci ve anti - demokratik karakteri üzerinde hatırlatma yapmağa gerek yok. Bu çizgi, kendisine en fazla düşman ilan ettiği grupların yönetime gelmesi için, yukarıda da belirttiğimiz gibi, b ve c gruplarının ortak listesini desteklemişlerdir.

Geriye kalan üç «sol» çizgiden birisi seçimleri boykot ederek kongreden çekilmiştir. Diğer ikisi ise iki ayrı liste halinde seçimlere katılmışlar, ikisinin toplamı olarak, ilk gün kongrede yapılan yoklamada tesbit edilen mevcut delege sayısının beşte birinden daha azını almışlardır.

TÖB-DER'i Bekleyen Acil ve Önemli Sorumluluk

Genel başkan arkadaşın da belirttiği gibi, kongremiz sona ermiştir, gruplar da sona ermiştir, bundan sonra devrimci ve demokratik ilkeler ışığında güçlü bir örgütsel birlik içinde egemen ittifaka ve tüm egemen gericihliklere karşı daha etkili, daha inançlı olarak yolumuza devam etmek, mücadelemizi güçlendirmek görevi bizleri beklemektedir.

Emperyalizme ve faşizme karşı, kol kola, omuz omuza...

Üçüncü Kongre eğer bazı yaralar açıtsa, bu geçici ve yüzeysel yaralardır ve daha şimdiden kabuk bağlamıştır. Yeni seçilen yönetim bu yaraları prensipler ve bilim rehberliğinde tümüyle iyileştirmeli, örgütsel bütünlüğü güçlendirmelidir. Bunun için başlıca dışarıdan tahriklerle beslenen bir avuç bozguncu - Maocu dışında örgüt içindeki yanlış eğilimler giderilmeyecek gibi değildir. TÖB-DER yönetimi ancak birlikten ve beraberlikten yana davranarak, bilimsel prensiplerin ısrarlı savunucusu ve takipçisi olarak, geniş öğretmen kitlesini temsilen emperyalizme, faşizme, şovenizme, tekellerin egemenliğine karşı, bağımsızlık, demokrasi ve barış doğrultusunda etkin bir mücadele sürdürerek, pasifizme ve serüvenciliğe düşmeyerek bu gibi eğilimlere ödün vermayerek, örgüt içindeki ayrılıkçı eğilimleri önleyerek daha güçlü bir TÖB-DER'in, daha etkin bir mücadele örgütünün yaratılmasında yönlendirici ve katalizör rolü oynayabilir.

Yeni TÖB-DER yöneticisi arkadaşlar, daha kongre seçimleri bittiği andan başlayarak prensipli bir şekilde toparlayıcı ve birleştirici çabalara başlamışlardır, iyi niyetlerini, dürüstlüklerini, açık yürekliliklerini ve açık politika güden kişiler olduklarını dosta düşmana gerek kongre öncesindeki hazırlık çalışmalarında ve görüşmelerinde, gerekse kongre sırasındaki ağırbaşlı ve ciddi tutumlarında ve de kongre sonlarındaki tutumlarında göstermişlerdir.

Kongreye katılan grupların he-men hepsi, kongre sırasında yayınladıkları bildirilerde, hem karşı ka-

bul ettiği gruplara, hem de ittifak kurmak isteyip kuramadığı gruplara ağır suçlamalar yönelttikleri, TÖB-DER'e, bir devrimciye veya demokrate yakışmayan küfürler savurdıkları halde, sadece seçimi kazanan iki grup kongre sırasında yayınladıkları bildirilerde serinkanlılıklarını korumuşlar, dedikoduya tenezzül etmemişler, küfür ve benzeri kırıcı davranışlardan titizlikle kaçınmışlar, kendilerini kongre ortamının sinir gerginliğine, ve heyecanına, öfkelerine kaptırmayarak kritik anlarda bile duygulara ve sübjektivitelere değil, bilime ve prensiplere bağlı olduğunu göstermişlerdir. Kurultay sırasında birbirine yakın demokratik-ilerici gruplar bile birbirlerine ağır dille çatmaktan kendilerini alamazlarken, gerçekte bu grupların büyük çoğunluğunun faşizme ve emperyalizme karşı, tekellerin egemenliğine karşı, gerici-şoven eğitime karşı, **omuz omuza, kol kola mücadele edecek** kişiler olduklarını unutmuslardır.

Yönetime gelen ekipler ise, böyle ucuz suçlamalara, sivri ve taşkın sataşmalara düşmeyerek yönetime gerçekten lâyık olduklarını, TÖB-DER'de ilkeli bir birlik ve beraberlik yaratacaklarını, hem kongre öncesinde, hem de kongre sırasında ispatlamışlardır. Elbette bu göstergelerin, örgütsel birlik konusunda gösterilecek yoğun ve ciddi, bilimsel çabalarla geliştirilmesi ve pratik içinde bu olumlu kanıların pekiştirilmesi zorunludur. Yeni yönetim sadece sahip olduğu güveni korumakla kalmamalı, bu güveni hem güçlendirmeli ve hem de yaygınlaştırmalıdır. Yönetimin, daha seçilmeden önce, hatta kongre öncesinden başlayarak sürdürdüğü tutumlar ve izlediği

politikalar, bu arkadaşların TÖB-DER'de grupçuluk ve ayrılıkçılık gütmeyeceklerini, tersine birleştirici ve toparlayıcı olacaklarını göstermişlerdir. Bu olumlu doğrultu, örgütsel başarılarla derinleştirilmeli ve en önemlisi bağımsızlık, demokrasi ve barış doğrultusundaki çabalarla, kültürel, eğitsel ve düşünsel yöndeki ciddi uğraşlarla ve tutarlı, istikrarlı, bir politika ile pekiştirilmelidir.

Olasıl en yüksek başarıyı elde etmek için olası en yüksek elbirlikçi (kollektif) çalışmayı ve ruhu yaratmak zorunludur. Başarının birinci önkoşulu, bilimin kılavuzluğu, kollektif çalışma, örgütsel prensiplere bağlılık ve fedakârlıktır. Bunlar başarı için **gerek koşul** niteliğindedir.

Gerek önemli bir toplum kesimini kucaklayan öğretmen kitlemiz, gerekse onun ilerici örgütlenmesi olan devrimci-demokratik örgütümüz TÖB-DER, bu gerek koşulların yaratılması için elverişli bir ortama ve ileri bir bilinç düzeyine sahiptir. Bu **gerek koşulun** üzerine kurulacak olan **yeter koşul** ise, TÖB-DER'in ülkemizdeki tüm ilerici-demokratik güçlerle demokratik güçbirliğini ve işbirliğini gerçekleştirmesi, Türkiye düzeyinde verilmekte olan genel bağımsızlık, demokrasi ve barış mücadelesinde sağlamca yerini almasıdır. TÖB-DER sadece genel devrimci-demokratik harekette güçbirliği içinde aktif olarak bulunmakla kalmayacak, aynı zamanda kendi özgül demokratik mücadelesinde de, yani öğretmen kitlesinin özgül sorunları ve hakları uğruna vereceği mücadelesinde böyle bir demokratik güçbirliğine ve dayanışmaya gereksinim duyacaktır. İşte başarının yeter koşulu da budur.

Kolombo Konferansı Dünya Ulusal Kurtuluş Hareketi Yolunda Olumlu Kararlar Aldı

16-19 Ağustos tarihleri arasında Sri Lanka'nın başkenti Kolombo'da yapılan Bloksuzlar Konferansı'na 84 ülke katıldı. Aralarında Endonezya, Arjantin, Bolivya ve benzeri son derece gerici devletlerin, aktüel faşist rejimlerin de bulunduğu bu konferansta, **büyük çoğunluğu** hiç şüphesiz anti-emperyalist güçler oluşturmaktaydı. Nitekim Maocuların konferanstan hoşnut kalmaması ya da faşist Endonezya'nın Dışişleri Bakanı Adam Malik'in konferanstan şikâyetçi olması da bu olgunun kanıtlarıydı.

Gazetelerden edindiğimiz bilgiler Konferansın olumlu bir şekilde geçtiği ulusal kurtuluşçu (anti-emperyalist yönde) kararlar alındığı, ayrıca barış lehine ilerici sonuçlara vardı. Bazı ekonomik yardımlaşma ve işbirliği kararları alındı. Ortaklaşa bir haber ajansının oluşturulması kararlaştırıldı... vb... vb...

Konferansın gündemindeki önemli özgül maddelerden Lübnan'da, Lübnan halkından yana çözümler konusunda temenni kararları alındı, Kıbrıs'da Birleşmiş Milletler Kararlarının uygulanması, yani «istila kuvvetleri» olarak ilan edilen T.C. askeri birliklerinin adadan çekilmesi, Kıbrısın tüm yabancı askerlerden ve üslerden arınmış bir ülke haline gelmesi, Kıbrıs

Cumhuriyetinin ihlâl edilmiş toprak bütünlüğünün ve hükümlerinin geri verilmesi istendi. Ayrıca gayri-meşru bir kuruluş olan Kıbrıs Türk Federasyonu Devleti'nin konferansa katılmak için gösterdiği tüm direkt ve dolambaçlı çabalar reddedildiği gibi, oraya kulis yapmak üzere gelmek isteyen KTFD temsilcisi Vedat Çelik'e Sri Lanka hükümeti tarafından vize dahi verilmedi.

Konferansta konuşan Küba Halk Cumhuriyeti, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti gibi devrimci sosyalist ülkelerin delegasyon başkanları önemli konuşmalar yaptılar.

Kolombo Konferansı'nın önemli özelliklerinden birisi de uluslararası Maocular için yeni bir hüsrana ve yenilgi olmasıydı. Çünkü bu ülkeler, **bloklar dışı oldukları** halde, ve gene bu ülkeler Maocuların gözünde «dünya devriminin temel gücünü temsil ettikleri» halde Maocuların karşı-devrimci «iki süper devlet» teranesine iltifat eden olmadı. Tam tersine bu ülkelerin büyük çoğunluğu Amerikan emperyalizmine ve Maocuların «ikinci dünya» dedikleri AET emperyalizmine, genel olarak tüm emperyalizme çatıp, sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliği ve yardımlaşmayı övdüler, konferansın ağırlığının sosyalist sistemle yakın ve özellikle SSCB ile dayanışma içinde olan genç ulusal devletlerden oluştuğu görüldü. TASS Ajansı Kolombo Zirvesinde alınan ekonomik kararları bütün sosyalist ülkelerin desteklediğini açıkladı. (24.8.1976).

Konferansın nihai metni bu satırlar yazıldığı sırada henüz elimize geçmiş değildi. Konferansla ilgili diğer çeşitli belgesel metinlerden elde ettiklerimizi ise vaktin darlığı nedeniyle Türkçeye çevirip dizgiye yetiştiremedik. Bu konuda sağlayacağımız diğer belgelerle birlikte ileride daha etraflı bilgi verebileceğiz. Bu sayıda sadece konunun güncelliği nedeniyle bloksuzlarla ilgili bilimsel bir çeviri yazı yayınlıyoruz.



TÜSTAV

Asya'da Güvenlik Sorunları ve Bloksuzluk Politikası

Çağdaş dünyaya bir göz attığımızda, daha yakın zamanlarda Batı'nın sömürgesi ya da yarisömürgesi olan devletlerin egemenliklerinin güçlenmesi ve uluslararası alandaki etkilerinin hissedilir ölçüde artması gibi son yıllarda meydana gelen önemli değişikliklere dikkat etmemek olanaksızdır. SBKP M.K. Genel Sekreteri Leonid İlyiç Brejnev'in, Sovyet komünistlerinin XXV. Kongresi'ne sunduğu raporda belirttiği gibi, «Bu devletlerin çoğu hakkında, onların, bağımsızlıklarını güçlendirmek, halklarının çoğu hakkında, onların, bağımsızlıklarını güçlendirmek, halklarının sosyal, ekonomik ve kültürel gelişme düzeyini yükseltmek arzusuyla emperyalizme karşı kendi politik ve ekonomik haklarını artan bir enerjile savunduklarını söylemek mümkündür.»

L.İ. Brejnev, gelişmekte olan ülkelerin en etkin güçleri arasında bloksuzluk hareketini de saymıştı. Gerçekten de şimdi 80'den fazla devleti kapsayan bu uluslararası hareket daha sömürge yönetimi ve emperyalist talep yıllarında Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarından kuvvet yoluyla kopardığı imtiyazlardan emperyalizmi yavaş yavaş vazgeçmeye zorlayarak emperyalizme karşı sürekli ve aktif barışçı saldırısını sürdürüyor.

Bloksuz ülkelerin uluslararası alandaki rolünü, onların kendi hakları uğrunda yaptıkları mücadelenin etkinliğini, örneğin, Asya kıtasında barışın korunması, egemenliğin ve güvenliğin güçlenmesi konularında harcanan çabalarla elde edilen sonuçlara göre hükme varmak mümkündür.

Asya halklarının güvenliğinin güçlendirilmesi kaygısı, belki de kıtada yeni devletlerin doğuşuyla birlikte ortaya çıktı.

1945 yılı Ağustos-Eylül'ünde Vietnam Demokratik Cumhuriyetinin ilanı ve Endonezya'nın bağımsızlığının ilanı, özgürlüğüne kavuşan halkların kesin olarak egemen gelişme yoluna çıkma kararlılıkları, eski ve yeni sömürgecilerin sinsi plânlarına ters düşüyordu. Fransız ve Hollanda emperyalizminin eski sömürgelerine karşı askerî müdahalesi, özgürlüğüne kavuşan ülkelerin iç politik durumu üzerinde kendi kontrollerini devam ettir-

mek ve onların dış politika doğrultularında emperyalizm yanlısı bir yönelim sağlamak amacıyla olağanüstü önlemlerden yararlanan yeni sömürgecilerin düşmanca niyetlerini ortaya koydu.

Emperyalizm tarafından başlatılan saldırı savaşları, aynı zamanda mücadele eden halkları korkutma ve böylece Asya'daki özgürlük ve demokrasi hareketinin genişlemesini önleme amacını da taşımaktaydı.

Ancak, en büyük emperyalist devletin yeni sömürgeciliğin jandarması durumuna gelmesinden sonra da Batı'nın düşüncelerini gerçekleştirme kısmet olmadı. Washington'un yeni taktiği bile Asya halklarının kararlılığını bozamadı. Bilindiği gibi, Birleşik Devletler, köleleştirme işinde «barışçı yolları» yürürlüğe sokmuştu. Efsanevi «komünist tehdidiyle» gözdağı veren Birleşik Devletler, kısa zamanda aralarına Hindistan, Pakistan, Birmanya, Kamboçya, Laos, Nepal ve diğer ülkelerin de katıldıkları genç Asya devletlerine ikili ve çok taraflı askerî-politik anlaşmaları zorla kabul ettirmeyi denedi.

Bu denemeler özellikle Çin Halk Cumhuriyeti'nin ilânından sonra aktifleşti. 1950 yılı Mayıs'ında Bagyo'da (Filipinler) Birleşik Devletler tarafından toplantıya çağırılan bazı Asya ülkelerinin konferansını belki de böylesi bir diplomasinin ilk adımı olarak adlandırmak mümkündür.

Ancak, yeni sömürgeciler, Hindistan, Endonezya, Birmanya ve Seylan'ın aktif direnişi yüzünden o zaman bir askerî blok kurmayı başaramadılar. Washington, bu yıllarda sadece Güney Kore ve Tayland'la (1950), Filipinler ve Japonya'yla (1951) ikili askerî anlaşmalar imzalayabildi. O zaman, yani 1951 yılında, Birleşik Devletler, Avustralya ve Yeni Zelanda'dan oluşan üçlü bir askerî birlik - ANZUS, kuruldu.

Fakat bu emperyalizm taraftarı birlikler kurtuluş hareketini sürdürecektir güçte değildi. Kore'ye karşı girilen saldırının başarısızlığı, Batılı emperyalistler, Asya'daki durumlarını güçlendirmeyi sağlayacak yeni yollar aramaya zorladı. 1954 yılı Eylül ayında «Güney-Doğu Asya Anlaşma Örgütü» — SEATO adı altında bir pakt kuruldu. Bu pakta üç Asya ülkesi — Filipinler, Tayland ve Pakistan da katıldılar. Daha sonra, 1959 yılında adı CENTO olarak değiştirilen Bağdat Paktı (1955), AZPAK (1966) ve diğer askerî bloklar ortaya çıktı. Ancak ne Hindistan, ne Endonezya, ne Birmanya ve ne de Seylan bu emperyalizm yanlısı birliklere sürüklenmediler.

En güçlü ve etkili Asya ülkeleri, bloklara karşı bloksuzluk doğrultusunu izlemeye devam ettiler ve bağımsız politikalarını sürdürdüler. Üstelik bu doğrultunun klâsik tarafsızlıkla ortak hiç bir yanı olmadığı çok kısa bir zamanda anlaşıldı. Bağımsız Hindistan'ın ilk Başbakanı Cavaharlal Nehru'ya göre bloksuzluk, uluslararası gerginliğin yumuşatılmasına, büyük ve küçük devletlerin eşit haklı işbirliğinin geliştirilmesine, ulusal özgürlüğü için mücadele eden sömürge ve bağımlı ülkelerin desteklenmesine yöne-

lik pozitif, yapıcı ve kararlı bir politikayı akla getirmektedir.

Böylece Asya'da doğan ve Nehru, Sukarno, Solomon Bandaranaike ve Naser'in temelini attıkları bloksuzluk politikası, emperyalizmin yeni sömürgeci iddialarını püskürtmek, egemenliği güçlendirmek ve kıtada barışı korumak isteyen genç devletlerin çabalarını pratik bakımdan birleştirdi.

30 yıllık tecrübe, bloksuzluğun sadece Asya'yı değil, aynı zamanda Afrika ve Lâtin Amerika'yı, hatta Avrupa'yı bile kapladığını gösterdi. Bloksuzluk her yerde antiemperyalist yolda ortaya çıktı.

Bloksuzluk hareketinin Asya'da güvenliğin güçlenmesine yaptığı katkı tamamiyle ortadadır. Bloksuzluk politikası, SEATO, CENTO, AZPAK tipindeki askerî-politik blokları pratik bakımdan nötralize etti ve ortaya çıkışından başlayarak halkların yeni sömürge haline getirilme araçlarını ölü doğmuş çocuklar haline getirdi.

Bloksuz ülkeler, Hindicini'deki emperyalist saldırının durdurulmasına aktif yardımda bulundular ve böylece Asya'daki tehlikeli bir savaş merkezinin ortadan kaldırılması sağlandı. Bu ülkeler, Bangladeş'in bağımsızlık mücadelesine kayıtsız kalmadılar ve Hindistan yarımadası ülkeleri arasındaki ilişkilerin normalleşmesine olumlu katkıda bulundular.

Bloksuz ülkeler, SEATO'nun tasfiyesinde de epeyce önemli bir rol oynadılar, bu sayede Güney ve Güney-Doğu Asya halklarına büyük bir kolaylık sağlandı. Aşında Manila Anlaşması'nın 4. maddesi, sadece blok üyesi devletlerin değil, aynı zamanda blokla ilgili olmayan devletlerin de iç işlerine müdahale olanağını öngörmüştü: Bu maddenin birinci paragrafında SEATO üyelerinin «daha sonra tarafların oybirliğiyle belirleyecekleri herhangi bir devlete veya toprağa» silâhlı hücumda bulunacakları belirtilmişti.

Üstelik SEATO'ya ilişkin anlaşma, bölgedeki herhangi bir ülkenin işlerine, herhangi bir zamanda müdahaleyi öngörüyordu. Böylesi bir müdahale, 4. maddenin ikinci paragrafında belirtildiği gibi, «bölgede anlaşma kapsamına giren herhangi bir ülkenin dokunulmazlığı veya toprak bütünlüğü, egemenliği veya politik bağımsızlığı, silâhlı bir saldırıdan başka bir yolla tehdit altına girdiği takdirde» öngörülmekteydi. «Başka yollar» sözcüklerinin altında «iç düzensizlikler»in, yani özgürlüğüne kavuşan ülkelerdeki demokratik hareketin gizlendiğini tahmin etmek gerekir.

Böylece son on yılda Asya kıtasında barış ve ilerleme açısından önemi güç değerlendirilecek olumlu değişiklikler oldu. Ancak tüm Asya henüz daha güvenliğin güçlenmesine ihtiyaç duymaktadır. Çünkü, kıta halkları emperyalizmin ve Pekin hegemonyasının tehlikeli iddialarını üzerinde hissetmeye devam etmektedir.

Geçen yılın sonunda Amerikan Cumhurbaşkanı tarafından formüle edilen ABD'nin «Yeni Büyük Okyanus Doktrini», Büyük Okyanus ve Hint

Okyanusu bölgesinde Amerikan askerî varlığının güçlendirilmesini öngörüyor ve kendini gözden düşüren askerî blokların galvanizasyonunu gerektiriyor.

Washington'un yeni taktiğinin tehlikesi, Amerikan liderleri kıtadaki bazı tutarsız devlet adamlarını kendi taraflarına çekmeyi başardıkça artmaktadır.

Ancak kendi hakları uğrundaki mücadelenin zengin tecrübesine sahip olan bloksuz ülkeler, Asya'da barışın korunması yolundaki aktif mücadeleyi geçen yıllardaki gibi ilerde de ortaklaşa yürütecek olurlarsa emperyalizmin ve Çin hegemonyasının yeni sömürgeci iddialarını tamamen nötralize edebilirler.

İLK ORTAK ADIMLAR

Bloksuzluk hareketi, yeni sömürgeciliğin iddialarının geri püskürtülmesinde, halkların güvenliğinin güçlendirilmesinde harcadığı kollektif çabalarda ne gibi aşamalardan geçti?

Asya'da güvenliğin güçlenmesi yolunda ilk ortak ve önemli adım, 1947 yılında C. Nehru'nun girişimiyle Delhi'de yapılan kıta halkları temsilcilerinin toplantısında atılmıştı. Sovyet Orta Asya ve Kafkaslar ötesi cumhuriyetlerinden delegeler de görüşmeye katıldılar.

Yapılan görüş teatisi, görüşmeye iştirak edenlere hiç olmazsa iki tutumu düzenli bir şekilde hazırlama olanağı verdi. Birincisi: Genç Asya devletlerinin bundan sonra da blok politikasından ve Batı'nın militarist birliklerinden uzak durmaları gereklidir. Ve ikincisi: Barış ve güvenliğin temini, barış içinde birlikte yaşama uğrundaki aktif mücadeleyle, emperyalizm ve yeni sömürgeciliğin her türlü entrikalarının geri püskürtülmesiyle sıkı sıkıya ilgilidir.

«Özgürlük ya da adaletin tehdit altında bulunduğu yerlerde veya saldırı konusu olan yerlerde tarafsız kalamayız ve kalamayacağız.» Bloksuzluğun «babası» C. Nehru'nun bu sözleri, bloksuzluk politikasının özünü yeterince doğru biçimde belirlemektedir. Bu politikanın özü, sömürgeciliğin elinden kurtulan ülkelerin tüm forumlarında yapılan tartışmalarda belirtilmiş, bloksuz devletlerin uluslararası ya da bölgesel konferansları tarafından hazırlanan bütün belgelerde yer almıştır.

1954 yılı Nisan ayında Hindistan ve Çin Halk Cumhuriyeti tarafından ilân edilen «Pança Şila» adlı bilinen 5 ilke, genç devletlerin dış politik doğrultusunu, barışın korunması ve güvenliğin güçlendirilmesi şeklinde belirleyen önemli belgeler arasında sayılabilir. Bu ilkeler, saygı, birbirinin iç işlerine karışmama, saldırmazlık, eşitlik ve karşılıklı yararların gözetimi ve barış içinde bir arada yaşama konularındaki karşılıklı yükümlülükleri kapsamaktadır.

Bu ilkeler, Endonezya, Birmanya, Nepal ve diğer pek çok Asya ülkelerinin hükümetleri tarafından resmen desteklenmiştir. Bu ilkeler Sovyetler Birliği'nde de iyi karşılandı, çünkü bunlar Sovyetler Birliği'nin dış politikasına uygun düşüyordu. Bilindiği gibi, Sovyetler Birliği politikasını, henüz daha dünyadaki ilk sosyalist devletin kurucusu olan Vladimir İlyiç Lenin tarafından hazırlanan sosyal düzenleri değişik devletlerin barış içinde bir arada yaşama ilkelerine dayandırmış ve dayandırmaktadır. Leonid İlyiç Brejnev'in XXV. SBKP Kongresi kürsüsünden açıkladığı gibi, Sovyetler Birliği, «hak eşitliği, egemenliğe ve toprak bütünlüğüne saygı birbirinin iç işlerine karışmama, kuvvet kullanmama ilkelerini» sıkı sıkıya ve sürekli olarak izlemektedir.

İşbirliğinin bu koşulları, genç ulusal teşekküllerin emperyalist tehlikeye karşısındaki direnişinin güçlenmesinde, bloksuzluk hareketinin politik platformunun şekillenmesinde önemli bir rol oynayan «Pança Şila» ilkelelerinde de belirlemektedir.

1955 Nisan'ında yapılan ünlü Bandung Konferansı, kuşkusuz, sömürge boyunduruğundan kurtulan devletlerin dış politikasının biçimlenmesi yolunda, onların uluslararası alandaki rolünü artıran ilerleme hareketinde önemli bir aşama olmaktadır.

Bandung Konferansı, halkların genel dünya barışının güçlenmesine yönelik çabalarında da özel bir yer işgal ediyor. O zamanki Endonezya Cumhurbaşkanı Sukarno, konferansı açarken, Asya ve Afrika halklarının bu plânda pek çok şeyler yapabileceklerini açıklamıştı: «Bizler, dünya sorunlarının görüşülmesi sırasında mantıklı sözler söyleyebiliriz. Asya ve Afrika'nın tüm manevî, ahlâkî ve politik gücünü barışın korunması için seferber edebiliriz... Diğer kıtalarda yaşayan azınlığa, bizlerin yani çoğunluğun savaştan değil, barıştan yana olduğumuzu ve sahip olduğumuz tüm güçleri her zaman barış meselesine hasredeceğimizi gösterebiliriz.»

1955 yılı Nisan ayında Hindistan, Endonezya, Birmanya, Seylan ve Pakistan hükümet başkanlarının girişimiyle Bandung'da toplanan 29 Asya ve Afrika ülkesinin temsilcileri, iki kıtanın ortak problemlerini görüştüler ve özgürlüğüne kavuşan ülkeler halklarının ekonomik, kültürel ve politik işbirliğini sağlamalarına ve hattâ egemen gelişme hakkını korumalarına yardım edecek olan yol ve yöntemleri saptadılar.

Konferans, açıkça antiemperyalist ve antisömürgeci bir nitelik taşıyordu. Konferans, sömürgeciliğin, her ortaya çıkışında hemen durdurulması gereken bir kötülük olduğunu açıkladı. Foruma katılanlar, mücadele eden halkları desteklediler ve gerekli ülkeleri, köle uluslara özgürlük ve bağımsızlık vermeye çağırdılar.

Bandung Konferansı tarafından onaylanan Nihai Bildiri'de ekonomik ve kültürel işbirliği ilkeleri açıklandı, insan haklarına ve kendi kaderini tayin hakkına, bağımlı halkların sorunlarına ve genel dünya barışının güç-

lenmesine ilişkin düşünceler belirtildi.

Konferans, halkların güvenliğinin güçlendirilmesine özellikle büyük önem vermişti. Resmî bildiri de belirtildiği gibi, dünya atom savaşı tehlikesi yaratacak olan uluslararası gerginlik konusunda konferans derin huzursuzluğu ifade etmişti. Konferans, tüm ülkelerin «kendi politik ve ekonomik sistemlerini, kendi yaşam tarzını, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Tüzüğü'nün amaç ve ilkelerine uygun olarak özgürce seçmesi» hakkından yana çıktı.

Bandung Konferansı tarafından kabul edilen genel dünya barışına ve işbirliğine yardım konusundaki deklarasyonda, birbirine karşı güven ve iyiniyet besleyen «...ülkelerin birbirlerine hoşgörü göstermeleri ve birbirleriyle iyi komşular olarak barış içinde yaşamaları ve dostça işbirliğini şu ilkeler üzerine geliştirmeleri gerektiği söyleniyor:

1. Temel insan haklarına ve BMT Tüzüğü'nün amaç ve ilkelerine saygı.

2. Tüm ülkelerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı.

3. Bütün ırkların eşitliğinin ve büyük ya da küçük tüm ulusların hak eşitliğinin tanınması.

4. Başka bir ülkenin iç işlerine yapılacak askerî müdahalenin ve başka tür müdahalelerin önlenmesi.

5. Her ülkenin, BMT Tüzüğü uyarınca kişisel ya da kolektif savunma hakkına saygı.

6. (A) Kolektif savunma anlaşmasından büyük devletlerden herhangi birinin özel çıkarları için faydalanmanın önlenmesi,

(B) Herhangi bir ülkenin diğer ülkelere baskı yapmasını önlemek.

7. Herhangi bir ülkenin toprak bütünlüğüne veya politik bağımsızlığına karşı girişilecek eylemlerin, saldırı veya kuvvet kullanma tehdidinin önlenmesi.

8. Bütün uluslararası anlaşmazlıkların, görüşmeler, uzlaşma, hakem mahkemeleri veya hukukî düzenleme gibi barışçı yöntemlerle ve BMT tüzüğü uyarınca tarafların seçecekleri barışçı yollarla çözümlenmesi,

9. Karşılıklı çıkarlara ve işbirliğine yardım.

10. Adalete ve uluslararası yükümlülüklere saygı.»

Asya ve Afrika ülkeleri konferansı, bu ilkelere uygun olarak yapılacak dostça işbirliğinin uluslararası barış ve güvenliğin desteklenmesine ve güçlendirilmesine yardımcı olabileceği, bu arada ekonomik, sosyal ve kültür alanlarındaki işbirliğinin genel gelişme ve refahın sağlanmasına yardım edebileceği hususundaki inancını açıklamıştı.

Bandung Konferansı genç devletlerin, ilerici güçlerin dünyada barış ve dalet, halkların güvenliğinin güçlenmesi uğrunda mücadelelerinde kendilerine layık olan yeri alma konusundaki sarsılmaz kararlılıklarını ortaya

koydu. Bandung'da hazırlanan ilkeler mücadele veren halkların ve gelişmekte olan ülkelerin uzun vâdeli programı halini aldı.

Emperyalizmle ve yeni sömürgecilikle uzlaşmama, bloksuz ülkelerin pozitif ilerlemelere götüreceği yolu aramaları sırasında gösterdikleri aktiflik, o zamanki ABD Başkan Yardımcısı Nixon'u, yeni sömürgeci düşüncelerinin gerçekleştirilmesinde emperyalizmin acizliğini kabul etmek zorunda bıraktı. Nixon 1956 yılında şu açıklamayı yapmıştı: «Şundan emin olmalıyız ki, kendini hiç kimseye bağlamayan ülkeleri, silâh zoruyla korkutarak Batı ile ittifaka sokmak, onların sadakatini dolar karşılığı satın almak kadar olanaksızdır.»

Daha sonraki olaylar, antiemperyalist güçlerin birliği meselesinin değiştiren Maoistlerin hainliğinin bile Bandung bayrağını indiremediğini göstermiştir.

YENİ BİÇİM ESKİ AMAÇLAR

Pekin'in «ikinci Bandung»u suya düşürmesinden sonra, gelişmekte olan ülkeler, kendi egemenlik hakları, barışın korunması ve güvenliğin güçlendirilmesi uğrunda mücadelede yeni bir şekil buldular.

1961 yılı Eylül ayının hemen başında Belgrad'da bloksuz ülkeler konferansı yapıldı. Belgrad Konferansı'na aşağıdaki 28 ülkenin temsilcileri (bu arada üç ülkeden gözlemciler) katıldılar: Cezayir, Afganistan, Birmanya, Gana, Gine, Hindistan, Endonezya, Irak, Yemen, Kamboçya, Kıbrıs, Kongo, Kuba, Lübnan, Mali, Fas, Nepal, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Suudi Arabistan, Somali, Sudan, Tunus, Seylan, Etiyopya, Yugoslavya (Bolivya, Brezilya ve Ekvator'dan gözlemciler).

Belgrad Konferansı da Bandung Konferansı gibi esas itibarıyla antiemperyalist bir nitelik taşıyordu. Forum katılanlar, zulme dayanan eski düzenden, uluslararası işbirliğine, özgürlüğe, hak eşitliğine ve sosyal adalete dayanan yeni düzene geçiş döneminde dâimi krizlerin dünya çapında bir anlaşmazlığa neden olacağını belirttiler. Sağlam barışın ancak ve ancak sömürgeciliğin, emperyalizmin ve yeni sömürgeciliğin her ortaya çıkışında tamamen yok edilmesi halinde sağlanabileceğini açıkladılar. Forum iştirakçileri, mevcut uluslararası anlaşmazlıkların ve gerginliğin genel dünya barışını, bu arada Asya'da barışı tehdit ettiği konusunda ikazda bulundular.

Bloksuz ülkeler, dünyadaki durumu istikrara kavuşturacak, güvenliği güçlendirecek güvenilir yolu araştırma işinde uluslararası kamuoyunu çaba sarfetmeye çağırıyorlar. Onların fikrine göre, barış içinde bir arada yaşama ilkeleri «soğuk savaşın» ve dünya çapında muhtemel bir nükleer felâketin tek alternatifi olmaktadır.

Belgrad Konferansı'nın iştirakçileri, sosyalist ülkelerin BMT'deki gi-

rişimini desteklediler ve bütün nükleer ve termonükleer denemelerin yasaklanmasına ve insanlığın savaşın felâketlerinden kurtarılması, silahlara harcanan enerji ve kaynakların serbest kalması ve bunların barışçı gelişme yararına kullanılması amacıyla genel ve tam silâhsızlanmaya ilişkin antlaşmaların hemen imzalanmasından yana çıktılar.

Belgrad Konferansı'na katılanlar, bir dizi topraklardaki sömürgeci işgallere son verilmesini, yabancı orduların bu topraklardan, bu arada Asya'dan da çekilmesini istediler. Belgrad Konferansı Deklarasyonu'nda, tüm halkların ve devletlerin kendilerini ilgilendiren politik, ekonomik, sosyal ve kültürel sistem sorunlarını kendi koşullarına, gereksinimlerine ve olanaklarına uygun olarak çözümlenmeleri gerektiği belirtiliyor. Dışardan kuvvet kullanarak halkları herhangi bir sosyal sisteme zorla bağlama denemesi, tüm dünyada barışı kaçınılmaz şekilde tehdit altına sokar.

Bu tutum, sosyalist ülkelerin dış politika ilkelerine uygun düşmektedir. Gelişmekte olan dünya; Leonid İlyiç Brejnev'in XXV. SBKP Kongresi kürsüsünden bir kez daha hatırlattığı gibi, Sovyetler Birliği'nin, diğer ülkelerin ve halkların iç işlerine müdahale etmeyeceğini, her halkın, her ülkenin kendi gelişme yolunu seçme gibi kutsal bir hakkına saygı göstermenin Leninist dış politikanın değişmez bir ilkesi olduğunu gayet iyi bilmektedir.

Bloksuz ülkelerin ikinci konferansı 1964 yılı Ekim ayının başında Kahire'de yapıldı. Konferansın çalışmalarına 56 devletin temsilcileri (bunlar arasında 10'u gözlemci idi) katıldılar.

Kahire Konferansı, Belgrad Konferansı'nın belli başlı ilkelerini tamamen onayladı ve barışın, güvenliğin ve uluslararası işbirliğinin temini konusunda daha yeterli bir program hazırladı.

Ayrıca, bu konferans, uluslararası gerginliği artıran blok politikasını kesinlikle kınıyor ve askeri üslerin ortadan kaldırılmasını, yabancı askerlerin başkalarının topraklarından ve bu arada Asya'dan çekilmelerini talep ediyordu. Belgrad Konferansı, sömürgeciliğin devamı ve yeni sömürgeciliğin ortaya çıkması için kullanılabilir bağımlı topraklarda yeni askeri üslerin mevcudiyeti ya da kurulmasını caiz görmedi. Barışın korunması ve güvenliğin güçlendirilmesine ilişkin program açıklamasında «konferansın, emperyalist devletlerin Hint Okyanusu bölgesinde askeri üsler kurma niyetini, henüz özgürlüğüne kavuşmuş olan Asya ve Afrika ülkelerini bilinçli olarak korkutma denemesi ve haklı çıkmaktan uzak yeni sömürgecilik ve emperyalizm politikası uygulaması olarak kınadığı» belirtiliyor.

Üçüncü bloksuz ülkeler konferansı, 1970 yılı Eylül ayının başında Lusaka'da yapıldı. Bu konferansa artık 63 ülkeden temsilciler (bu arada 9'u gözlemciydi) katılıyordu.

Lusaka'daki konferansa katılanlar, uluslararası işbirliğinin ilkelerini daha geniş bir temel üzerinde bir kez daha formüle ettiler. Onlar, halk-

ların özgürlük, kendi kaderini tayin ve bağımsızlık hakkı; bütün devletlerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı ve hatta hak eşitliği ve uluslararası meselelere aktif iştirak hakkı; bütün egemen ulusların devletlerinin gelişme sorunlarını özgürce çözümlene hakkı; tüm halkların ekonomik ilerleme ve bilimsel-teknik devrimden yararlanma hakkı; kuvvet yoluyla tehdidin veya kuvvet kullanmanın önlenmesi ve anlaşmazlıkların barışçı yollarla düzenlenmesi ilkesi gibi taleplere büyük önem verdiler.

Doğrudan doğruya Asya'ya büyük bir önem verildi. Konferans, Hindicini konusunda özel bir karar aldı. Bu kararda, devam etmekte olan ve halkları tarifi imkânsız acılara boğan, büyük kayıplar verdiren Birleşik Devletler'in askeri harekâtının doğurduğu derin endişe ifade ediliyordu.

Konferans, dünya kamuoyunun dikkatini yabancı askeri müdahalenin Kamboçya'ya yayılmasının doğuracağı ciddi sonuçlara çekti.

Lusaka'daki forumun iştirakçileri, «Hindicini'deki devletlerin halklarının özgürlük ve bağımsızlık uğrunda sürdürdükleri kahramanca mücadeleyi tam olarak destekleyeceklerini» doğruladılar ve «Vietnamlılara yabancı müdahale olmaksızın kendi kaderini tayin hakkını gerçekleştirme olanağı vermek için tüm yabancı orduları Vietnam'dan hemen, tamamen ve kayıtsız şartsız çekilmeye» çağırdılar. Laos ve Kamboçya'ya bağımsızlık, toprak bütünlüğü, egemenlik, tarafsızlık ve birlik sağlanmasından sonra bu ülkelerin sorunlarının barışçı yolla çözümlenmesini istediler.

Asya'da güvenliğin güçlendirilmesi amacıyla konferans, Hint Okyanusu'nun nükleer silâhlardan arınmış bir barış bölgesi haline getirilmesine de büyük önem vermeye çağırırdı.

Bloksuz ülkelerin dördüncü konferansı, 1973 yılı Eylül ayı başında Cezayir'de yayıldı. Konferans çalışmalarına 75 ülkenin temsilcileri katıldılar. Bundan başka, 24 ülkeden, kurtuluş hareketlerinden, uluslararası ve bölgesel örgütlerden gözlemciler ve üç ülkeden konuklar katıldılar.

Konferansın politik deklarasyonunda «emperyalizm ve sömürgecilik tarafından uygulanan kuvvet politikasının halkların yasal isteklerine ters düşmesi» ve dünyanın bazı bölgelerindeki istikrarsız durumu devam ettirmesi münasebetiyle duyulan endişe belirtiliyordu.

Deklarasyonda ayrıca, Vietnam konusundaki Paris Antlaşması'na rağmen henüz daha Hindicini'de barışın sağlanamadığı ve Kamboçya'nın Amerikalılar tarafından bombalanmasına son verilemediği belirtiliyordu.

Cezayir Konferansı, bloksuz ülkeleri, Güney Vietnam Cumhuriyeti Geçici Devrim Hükümetini vatanını barışçı olarak yeniden birleştirmeyi amaç edinen barışçı, bağımsız, tarafsız ve demokratik Güney Vietnam'ın kurulması uğrunda verdiği haklı mücadelede sürekli olarak ve her bakımdan desteklenmeye ve Vietnam'ın yeniden kurulması için elden geldiğince maddî yardım yapmaya çağırırdı.

Deklerasyonun Kamboçya'ya ilişkin özel bölümünde de hemen hemen aynı istek ve temenniler yer alıyor.

Cezayir'deki konferans, Kore'den de söz etti. Bütün yabancı orduların Güney Kore'den çekilmelerini ve Kore halkının kendi kaderini tayin hakkının, ayrıca, Kore'nin barışçı yollarla yeniden birleştirilmesi sorunu kendi başına halletme olanağının sağlanmasını istedi.

Bloksuzluk politikası, sömürgecilikten kurtulan Asya ülkelerinin egemenliklerini ve halklarının yasal haklarını koruma kararlılıklarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştı. Bloksuzluk çok kısa sürede etkin bir uluslararası hareket haline dönüştü ve büyük katkıda bulundu. Bloksuzluk politikası bu münasebetle dünyadaki ilerici güçlerin büyük takdirini kazandı. SBKP M.K. Genel Sekreteri L.İ. Brejnev, dördüncü bloksuz ülkeler konferansının sonuçları konusunda verdiği demeçlerden birinde, Cezayir'de saptanan antiemperyalist programa Sovyetler Birliği'nin saygı göstereceğini söylemişti. L.İ. Brejnev, bloksuz ülkeler hareketi iştirakçilerine bu programın hayata geçirilmesinde başarılar dilemişti.

BLOKSUZLUK HAREKETİ VE KOLLEKTİF GÜVENLİK

«Bloksuzluk» terimi, savaş sonrası yıllarında Asya'da bağımsız devletlerin doğuşuyla birlikte uluslararası politik yaşamda kullanılmaya başlandı. Başlangıçta bu terimin anlamı, pratik bakımdan, genç devletlerin, blok politikası yardımıyla yeniden kendine avantaj sağlamaya çalışan emperyalist Batı'ya karşı pasif direnişi anlamını taşıyordu. Özgürlüğe kavuşan ülkeleri «komünizm tehdidiyle» korkutan Birleşik Devletler Başkanlığındaki emperyalizm, 50 yıllarında «komünizmi önleme» kampanyası açtı ve askerî blokların kurulmasına girişti.

Ancak Hindistan, Endonezya, Birmanya, Şri Lanka ve diğer kıta ülkelerinin ulusal liderleri, o tarihlerde Batı tarafından adlandırıldığı şekilde komünizmin «önlenmesi» ve «düşürülmesi» nin başlıca amacının Asya ve Afrika'daki özgürlük ve demokrasi hareketini önlemek ve özgürlüğüne kavuşmuş olan halkların yeni sömürgeler haline getirilme denemesinden ibaret olduğunu çok kısa zamanda anlamışlardı.

Emperyalist politikaya direniş sırasında bloksuzluk hareketi, çok kısa zamanda aktif bir tavır takındı.

«Pança Şıla», Bandung Konferansı'nın on ilkesi, bloksuz ülkeler temsilcilerinin tavsiyeleri ve nihayet bloksuz ülkelerin dördüncü zirve konferansı deklarasyonu, aslında, öncelikle gerçek barışın korunması ve uluslararası güvenliğin, bu arada Asya'da güvenliğin temini için etkin yolların araştırılmasına yönelikti.

Bununla birlikte bloksuzluk hareketi, bir grup ülkeyi diğerinin karşısına çıkaran Batı'nın blok politikasını kesinlikle reddetti. Bloksuzluk ha-

reketi, çok yönlü işbirliğinin karşılıklı yararlı ve demokratik temeller üzerinde genişletilmesi ve güçlendirilmesi yolunu seçti.

Şimdi bloksuzluk hareketi, 80'den fazla devleti bünyesinde topluyor. Meselenin aslına bakılırsa, bu hareket, Bandung'da kabul edilmiş olan kararların paralelinde gelişiyor. Bandung ilkeleri, bloksuz ülkelerin daha sonraki tüm konferanslarında tekrarlandı ve daha ayrıntılı hale geldi. Dünya, bu ilkeleri, geçen yılın Ağustos ayında bloksuz ülkelerin dışişleri bakanları tarafından hazırlanan Lima Deklarasyonu'nda daha genişletilmiş bir varyantta gördü.

1969 yılında Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nda, L.İ. Brejnev tarafınca belirtilen Asya'da kolektif güvenliğe ilişkin Sovyet düşüncesi de pratik bakımdan aynı doğrultuda bulunmaktadır. Bilindiği gibi, bu düşünce, zamanında Batı tarafından özgürlüğüne kavuşmuş ülkelere kabul ettirilmiş olan blok ve askeri üsler sistemini kesinlikle reddetmektedir. Sovyetler Birliği de bloksuz ülkeler gibi, iyi komşuluğun ve uluslararası işbirliğinin adil ve karşılıklı yararlı esaslar üzerinde geliştirilmesini savunuyor. L.İ. Brejnev, daha sonraki demeçlerinden birinde şunları söylemişti: «Asya'da kolektif güvenlik, bizim düşüncemize göre, devletler arasındaki ilişkilerde kuvvet kullanmama, egemenliğe ve sınır dokunulmazlığına saygı, iç işlere karışmama, ekonomik ve diğer işbirliği türlerinin tam hak eşitliği ve karşılıklı yarar esasları üzerinde büyük ölçüde geliştirilmesi gibi esaslara dayanmalıdır. Biz, Asya'da bu şekilde bir kolektif güvenlikten yanayız ve öyle de kalacağız, bu düşüncenin uygulanması amacıyla bütün devletlerle işbirliği yapmaya hazırız.»

Aslında Sovyet önerisi, «Pança Şıla» ve Bandung Konferansı ilkelerini genişletiyor. Bu öneri, bloksuz ülkelerin yüksek düzeydeki tüm konferanslarının kararlarına uymaktadır.

Bu öneriyi nasıl uygulamalı? Herhalde, güvenlik ve işbirliği konusundaki Genel Avrupa Konferansı'na benzer tüm Asya çapında bir forumun yapılması yoluyla. Gerekli hazırlıklardan sonra tüm kıta ülkelerinin herkesin kabul edebileceği uluslararası işbirliği ilkelerini ortaklaşa hazırlamaları, Helsinki'de kabul edilen Nihai Belge tipinde bir belge yayımlamaları ve bu ilkelerin kesinlikle yerine getirilmesi yükümlülüğünü üzerlerine almaları tasarlanıyor.

Bloksuz Asya ülkelerinin geniş kamuoyu, Sovyet fikrine anlayış ve takdir gösteriyor. Bu durum da tamamen doğaldır. Aslında Asya'da gerçek güvenliğin temini, bloksuzluk hareketinin amaçlarına, mücadele veren halkların isteklerine ve zamanın ruhuna cevap verecektir.

Sovyet girişimi, Asya halklarının barışçı arzularına da cevap vermektedir. Şri Lanka'nın Hint Okyanusu'nun bir barış bölgesi haline çevrilmesine ilişkin önerileri, ASEAN üyesi ülkelerin Güney-Doğu Asya'nın ta-

râfsızlaştırılması için yaptığı çağrı, Malayziya ve Filipinler'in, sosyal sistem farkı gözetilmeksizin kıta ülkelerinden oluşan «genel Asya forumu» nun toplanmasına ilişkin tavsiyesi, liderlerinin defalarca açıkladıkları gibi, Hindistan'ın Asya'da barış ve güvenliğin teminine yönelik her türlü öneriyi ortaklaşa görüşmeye hazır olması iyi bilinmektedir.

Bütün bu çabalar ve tavsiyeler, Sovyet girişimine bir cevap, başlıca amaca götürecektir yoldaki aşamalar şeklinde ele alınabilir.

Avrupa Genel Konferansı'nın başarıyla tamamlanmasından sonra, Asya'da, Avrupa'nın deneyiminden yararlanmanın ve bir «Asya Helsinki»si düzenlemenin taydalı olacağından söz edilmeye başlandı.

Bundan 5 yılı aşkın süre önce Barış Programı'nı ilân eden Sovyetler Birliği, bilindiği gibi, Avrupa Genel Konferansı'nın girişimcisidir. Sovyetler Birliği, Avrupa ülkelerinin, hatta Birleşik Devletler ve Kanada'nın yüksek düzeydeki bu konferansı, hazırlamalarına, yapmalarına ve başarıyla sona erdirilmelerine çözümleyici katkıda bulunmuştur.

Asya'da kolektif güvenlik düşüncesini ortaya atan Sovyetler Birliği, tüm Asya ülkelerini, güvenliğin kolektif araçlarla güçlendirilmesine götürecektir önlemlerin temelini teşkil edebilecek olan gerekli tavsiyelerin hazırlanmasına aktif biçimde katılmaya çağırıyor. Sovyetler Birliği'ne gelince, Leonid Brejnev'in XXV. SBKP Kongresi'nde açıkladığı gibi, Sosyalist bir devlet, Asya kıtasında barışın ve güvenliğin güçlendirilmesine, eşit haklı işbirliğinin gelişmesine götürecektir yolların araştırılmasına ilerde de aktif biçimde katılmak niyetindedir. Biz, gerek ikili temaslar, gerekse çok taraflı temel üzerinde faaliyet göstereceğiz, demişti Leonid Brejnev. Bunun yanısıra Sovyetler Birliği, Asya'da sağlam barış ve güvenlik kaygısıyla ortaya çıkacak her türlü öneriyi tüm dikkatini sarfetmeye hazırdır.

PEKİN: BLOKSUZLUK POLİTİKASINA TERS DÜŞEN DOĞRULTU

Pekin yönetimi, Asya'da güvenliğin güçlenmesi yoluna ciddi engeller çıkarıyor. Mamafih, bunda şaşılacak bir şey yok. Pekin, çoktandır halkların genel dünya barışı ve güvenliği uğrunda mücadelelesine bütün gücüyle engel olmaya çalışıyor. Gelişmekte olan ülkelerin liderliği rolü üzerinde hak iddia eden Maoistler, bloksuzluk hareketinin politik otoritesinden kendi amaçları için yararlanmayı arzu ediyorlar. Bununla birlikte, Pekin'in pratik eylemleri, bu hareketin ilkeleriyle köklü biçimde çelişiyor. Maoist Çin'in uluslararası alandaki politikasının esas içeriği, şimdi yumuşama sürecine ısrarla karşı durmaktan, «çok büyük sarsıntıların» sun'î şekilde yaratılması, emperyalizmin en sağdaki çevreleriyle ve en aşırı «solcu» çevrelerle birleşme yoluyla dünya savaşının kışkırtılmasından ibarettir.

Dünyanın tüm barışsever güçlerinin girişimlerine ve çabalarına öfkeyle karşı çıkan Pekinli liderler, müzmin gericiler ve intikamcılarla birlik-

te, İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarının yeniden gözden geçirilmesine, sınırların sarsılmazlığına ve kuvvet kullanmamaya karşı çıkıyorlar.

İşte bazı gerçekler.

Pekin silâhlanma yarışının durdurulmasına ve gerginlik yumuşamasına yönelik bir tek uluslararası anlaşmaya ya da sözleşmeye bağlanmayı bile kabul etmedi.

BMT'deki Çin temsilcileri, Genel Kurul'un XXVII. toplantı döneminde verilen ve «uluslararası ilişkilerde kuvvet kullanılmasına ve nükleer silâh kullanımının ebediyen yasaklanmasına ilişkin» Sovyet önerisine karşı çıktılar.

Çinli temsilciler, SSCB'nin Çin'in de aralarında bulunduğu 5 nükleer devletin, nükleer silâhsızlanma meselelerinin ele alınması için bir konferans yapmalarına ilişkin önemli girişimini de geri çevirdiler.

Pekin, Dünya Silâhsızlanma Konferansı'nın toplantıya çağırılmasına ilişkin Sovyet önerisi konusunda da düşmanca bir tutum izliyor. Hatta Genel Kurul'un bu öneriyi kabul etmesinden sonra bile Maoistler, konferansı hazırlayacak özel komitenin çalışmasına katılmayı reddettiler.

Maoist Çin, Genel Kurul tarafından onaylanan «Doğal çevreye ve iklim, askerî ve uluslararası güvenlik, insanların refahı ve sağlığı ile bağdaşmayacak başka amaçlarla yapılacak etkinin yasaklanmasında ilişkin anlaşmanın» hazırlanması ve imzalanması konusundaki Sovyet önerisine itiraz ediyor.

Uluslararası kamuoyuna meydan okuyan Maoistler, atmosferde, çevrenin radyoaktif bakımdan zehirlenmesine yol açan nükleer denemelerini sürdürüyorlar.

Çinli temsilciler, uluslararası forumlarda, «BMT Güvenlik Konseyi'nin daimî üyesi olan devletlerin askerî bütçelerinin % 10 oranında indirimi ve tasarruf edilen paraların gelişmekte olan ülkelere yardım olarak verilmesine» ilişkin Sovyet önerisine karşı hücumu geçiriyorlar.

Pekin, güvenlik ve işbirliği konusundaki Avrupa Genel Konferansı'nın kararlarını açıkça kınıyor ve Helsinki'de imzalanan ve dünya kamuoyu, bu arada Asya kamuoyu tarafından geniş biçimde tanınan belgelerin tarihî önemini küçültmeye uğraşiyor.

Gördüğümüz gibi, Pekin'in uluslararası alandaki tutumu, barışın korunmasına ve güvenliğin güçlendirilmesine yönelik her türlü teşebbüsü aktif biçimde destekleyen bloksuz ülkelerin dış politik doğrultusundan köklü şekilde ayrılmaktadır.

Pekin'in izlediği doğrultunun maceracı niteliği, eğer onun gelişmekte olan ülkeler, özellikle de toprak iddiaları ileri sürdüğü komşuları konusundaki sinsice entrikaları eklenecek olursa giderek daha da artar.

Daha 1954 yılında Çin yönetimi, içinde «Çin'in kaybettiği toprakların»

coğrafi haritalarının da yer aldığı «Çağdaş Çin'in Kısa Tarihi» ders kitabını onaylamıştı. Bu topraklar arasında Hindistan'ın bir kısmı, Nepal, Butan, Birmanya, Tayland, Malayziya, Kamboçya, Laos, Vietnam, Moğolistan Halk Cumhuriyeti, Kore, Afganistan'ın bir bölümü, Sovyetler Birliği'nin topraklarının büyük kısmı, Güney Çin ve Doğu Çin denizlerindeki bir dizi adaların adı geçiyor.

Bu toprakların «birleştirilmesi», herhalde Pekin'in programı olarak ele alınmaktadır. «Güney Vietnam, Tayland, Birmanya, Malayziya, Singapur... da dahil Güney-Doğu Asya'yı sürekli olarak elimizde tutmalıyız. Bu bölge doğal kaynaklar bakımından zengindir ve harcayacağımız çabalara değer.»

1965 yılı Ağustos'unda Çin Komünist Partisi M.K. Politbüro oturumunda Mao Tsze-Dun tarafından yapılan bu açıklama. Pekin'in Asya ülkeleri konusundaki doğrultusunun yayılıcı ruhunu belirlemektedir.

Sinsice fikirlerini gerçekleştirme amacıyla Pekin, gelişmekte olan ülkeleri zayıflatmaya çalışmaktadır. Pekin, bir devleti, diğerine kışkırtıyor, ırkçı-dinsel batıl inançlar üzerine spekülasyon yapıyor, hükümet aleyhtar hareketlerinde aşırıları ve ayrılma taraftarlarını destekliyor, komşularıyla sınırlarında silâhli çatışmalar tahrik ediyor.

Pekin'in Hindistan, Birmanya, Şri Lanka ve diğer Güney ve Güney-Doğu Asya ülkelerine karşı yürüttüğü baltalama faaliyeti en açık niteliği taşıyor.

İşte bazı somut örnekler.

20 Ekim 1959'da Çin-Hint sınırındaki Kongka dağ boğazında Çin askerleri silâhli provokasyona giriştiler. 9 Hint sınır muhafızı öldürüldü.

20 Ekim 1962'de Hindistan'la olan sınırın aynı anda iki bölümünde birden taraflar arasında yeterince uzun süren bir silâhli çatışmaya yol açan geniş Çin saldırısı başladı. Çin, o zaman halen elinde bulundurduğu 14 bin km.² lik Hint toprağını eline geçirmişti.

1967 yılı Natula geçidinde Hindistan'a karşı Çin provakasyonu.

20 Ekim 1975'te Tulung geçit bölgesinde Çinliler, Hint sınır devriyesini pusuya düşürüp ateş ettiler. 4 Hint sınır muhafızı öldürüldü. «Far Eastern Economic Review» haber dergisi, Çin'in bu provakasyonunu, Pekin'in Bangladeş Devlet Başkanı Mucibur Rahman'ın devrilmesinden sonra Hindistan yarımadasındaki olayların gelişmesine etki etme niyetleriyle bağdaştırmaktadır.

On yıldan fazla süredir Pekin, Naga ve Mizo ayrılıkçılarını destekliyor (onları eğitiyor ve silâhla donatıyor). Hangi amaçla? Çin Komünist Partisi M.K. merkezî organı «Jenmin Jibao» gazetesi, bundan söz etmişti. 31 Ocak 1972'de yayımlanan bir makalede «Naga», «Mizo» ve «Sikhistan» devletlerinin kurulması suretiyle Hindistan'ı bölme konusunda açık-

tan açığa bir tehdit yer alıyordu.

Pekin, bloksuzluk politikasını sıkı sıkıya destekleyen Birmanya ile olan sınırında da sürekli olarak silâhlı provokasyonlar düzenliyor. Maoistler, «Beyaz Bayrak» örgütünden isyancıları, Şan ve Kaçin ayrılıkçılarını kendi ajanları haline getirerek desteklemektedir.

Ayrılıkçıların ve isyancıların tarafından askerî eylemlere katılan Çin ordusunun düzenli birlikleri Birmanya topraklarını defalarca ihlâl etmişlerdi.

1975 yılı Kasım ayında Birmanya Devlet Başkanı U Ne Vin'in Pekin'i ziyareti sırasında imzalanan Çin-Birmanya ortak bildirisinde, her iki tarafında birbirine karşı saldırı eylemlerine girişmeme yükümlülüğünün belirtilmesinden sonra bile Çin'in Birmanya'ya karşı giriştiği provokasyonlar devam ediyor. Sadece geçen yılın Kasım ve Aralık aylarında Çin sınırı bölgelerinde hava ve topçu birliklerinin iştirakiyle 46 silâhlı çatışma oldu.

1976 Nisan'ının başında 8 gün süren muharebeler sırasında Birmanya Ordusu, Birmanya-Çin sınırı bölgesinde Maoist isyancılar grubunu bozguna uğrattı. Yenilen isyancılar Çin sınırı yönünde geri çekildiler.

Pekin, Malayziya, Tayland, Endonezya ve diğer gelişmekte olan kıta ülkelerine karşı da ciddi provokasyon eylemlerini sürdürüyor. Pekin, Asya ülkelerinde yaşayan Çinli azınlıktan kendi amaçları için geniş şekilde yararlanıyor.

Pekin'in uluslararası kamuoyu tarafından açık bir kuvvet gösterisi olarak değerlendirilen Parasel adalarındaki silâhlı eylemi iç karartıcı bir yankı uyandırdı.

Pekin, Asya ülkelerinin çoğunluğunun Hint Okyanusu ve Büyük Okyanus bölgesindeki Amerikan askerî mevcudiyeti münasebetiyle ileri sürdükleri isteklere de karşı çıkıyor. Maoistler, bloksuz ülkelerin taleplerinin aksine Pentagon'un Asya'daki askerî üslerinin devamını savunuyorlar. Amerikan basınının bildirdiği gibi, ABD Başkanı Ford'un Pekin'i ziyareti sırasında Çinli liderler, Amerikan tarafına, kendilerinin Güney ve Güney-Doğu Asya'daki Amerikan askerî varlığının devamını ve ABD'nin bu bölgedeki rolünün aktifleştirilmesini istediklerini imâ etmişlerdi. Amerikan Senatosu'nda Cumhuriyetçiler'in lideri olan H. Scott da gazetecilerle yaptığı bir görüşmede bunu doğrulamıştı.

Pekin'li yöneticiler, bu münasebetle Filipinler Devlet Başkanı Markos ve eski Tayland Başbakanı Kikritu Pramotu'ya Pekin'e yaptıkları ziyaretler sırasında, bu ülkelerin topraklarında bulunan Amerikan ordularının çekilmesine ilişkin taleplerinde acele etmemeleri tavsiyesinde bulunurken utanmadılar bile.

Pekin, Pentagon'u, Hint Okyanusu'ndaki Diego-Garsia adasındaki askerî üssünü genişletme ve modernleştirme konusunda gösterdiği çabalarda da gerçekten destekliyor.

Bir yandan gelişmekte olan ülkelerin «dostu» görünen, öte yandan da yeni sömürgeci amaçlar izleyen, emperyalizmle işbirliği yapan Pekin'in ikiyüzlü politikasının ardında neler gizleniyor?

Pekin, kendi evrensel plânlarında emperyalizmden yararlanmayı hesaplıyor. Maoistlerin eylemleri bir tek amaca, Çin'in dünyanın başlıca gücü, süper imparatorluğun merkezi haline getirilmesine bağlıdır.

Pekinli şovenistler, Çin'in geleceğini her zaman evrensel ölçülerle tasarladılar. Mao-Tsze-Tung, 1956 yılında, «dünyanın ilk büyük devleti olmalıyız...» demişti. 1969 yılında sözleri ise şu şekildeydi: «Güçlü bir devlet haline getireceğimiz yerküreyi fethetmeliyiz...»

Çin Halk Temsilcileri Meclisi'nin 1975 yılında yapılan son toplantı dönemi, Çin Halk Cumhuriyeti'ni bu yüzyılın sonuna doğru «dünya ülkeleri arasında birinci sıraya» yükseltme görevini ortaya atmıştı.

Pekin'in açıktan açığa yayılma amacı taşıyan ve barış işine düşman olan bu politikası, pek tabii ki, sadece bloksuz ülkelerin çıkarlarına ters düşmekle kalmıyor, aynı zamanda, Leonid İlyiç Brejnev'in geçenlerde Moskova'da açıkladığı gibi, bütün halkların çıkarlarıyla da çelişiyor. İşte bu nedenle genişlemekte olan uluslararası gerginlik yumuşaması ve barışsever ve demokratik güçlerin kazandığı büyük zaferler koşullarında, emperyalist politikanın Asya'daki propagandacısı olan Pekin'in gayretlerinin, mutlaka çökmeye mahkûm olduğunu tam bir güvenle söylemek mümkündür.

TeCrübenin gösterdiği gibi, sosyalist ve bloksuz ülkelerin mücadelesi, şimdi tek bir antiemperyalist ve antihegemonist akım ve uluslararası sorunların çözümüne, öncelikle de barışın ve güvenliğin güçlenmesi sürecine, uluslararası ilişkilerin demokratikleştirilmesine ciddi şekilde etki edebilecek bir güç haline geldi.

Kendini haklı çıkarmış olan bu eğilimin gelecekte de gelişeceğini tahmin etmek gerekir. Leonid İlyiç Brejnev'in XXV. SBKP Kongresi kürsüsünden söylediği gibi, Sovyetler Birliği, ilerde de barış politikasını iki misli enerjiyle yürütecek, savaş ve saldırı güçlerini durdurmaya, halkların özgürlük, bağımsızlık ve sosyal ilerleme haklarını temine çalışacaktır.

A P N

TÜSTAV

DÜNYA BARIŞ KONSEYİ VE DÜNYA BARIŞ GÜNÜ

İLKE

1 Eylül Dünya Barış Günüdür. Bugün tüm dünyada uluslararası barış güçlerinin kitle örgütü ise DÜNYA BARIŞ KONSEYİ'dir.

İkinci Dünya Savaşı'nın insanlığa getirdiği felaketler sosyalizmin savunduğu dünya barışının ne denli önemli olduğunu bir kez daha göstermişti. Özellikle savaş sonunda ABD tarafından nükleer silahların kullanılması ve termonükleer bir silahlanmanın başlaması barışın önemini daha da arttırıyordu.

Barış mücadelesinin sosyalist ülkeler kapsamıyla sınırlı kalmaması, tüm dünya ülkelerine maledilmesi, tüm dünyadaki sosyalist olsun veya olmasın bütün barışsever güçleri kucaklayıp, barış mücadelesinin yaygınlaşması için İkinci Dünya Savaşı sonrasında çalışmalar yapıldı. 1948'de Polonya'da Uluslararası Zihin Emekçileri Kongresi toplantısında barış için bir *daimi komite* kurulması kararlaştırıldı. Bu komite uluslararası düzeyde bir barış forumu düzenlemek üzere çalışmalar yaptı. 1949 baharında Prag'da ve Paris'de *Dünya Birinci Barış Konferansı* toplayarak, barış için merkezi ve uluslararası bir organ olarak Dünya Barış Komitesini oluşturdu.

Dünya Barış Komitesi 1950 baharında Stockholm'da Dünya Barış Kongresini topladı. Bu Kongrede «*Stockholm Barış Çağrısı*» yapılarak dünya çapında bir İmza Kampanyası başlatıldı. Ve 500 milyon kişi bu kampanyayı destekledi.

Aynı yıl 16 Kasım'da Varşova'da Dünya II. Barış Konferansı toplanarak Dünya Barış Komitesi — Başlangıçta 64 ülkeden 226 temsilcinin oluşturduğu — *Dünya Barış Konseyi* haline getirildi. Ve aradan geçen zaman zarfında Dünya Barış Konseyine katılan ülkelerin sayısı iki katına çıktı. Bugün Dünya Barış Konseyi 125'i aşkın ülkenin ulusal birimlerinin üst kuruluşudur.

Örgüt işleyişi bakımından Dünya Barış Konseyinin üst örgütü en az iki yıldan bir toplanan Dünya Barış Kongresidir. Konseyin bir *Prezidyumu* vardır. Yürütme organı (daimi komitesi) ise Dünya Barış Konseyi sekreteryasıdır.

1 Eylül'ün Dünya Barış Günü ilân edilmesinin nedeni II. ci Dünya Savaşı'nın bu günde başlamış olmasıdır.

Dünya Barış Konseyi 25 ci yılını kutladığı geçen yıl, yeni bir Stockholm çağrısı yaptı ve yeni bir imza kampanyası açtı.

Bugün Türkiye'de de barış mücadelesi güçleniyor. Ülkemizin tüm sosyalist ve barışsever güçleri barış sorununa daha titizlikle sarılıyorlar. Her 1 Eylül'de halkımızın BARIŞ MÜCADELESİ daha da güçlenecektir.

ilke 10 LİRA

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ



TÜSTAV